

Fjell-Ljom

90 ÅR

JUBILEUMSAVIS

Nr. 58

Lerdag 30. oktober 1976

99.4%
99.4%

Lössig kr 1,25

På tampen av et jubileumsår:

Fjell-Ljom markerer sine 90 år

Fjell-Ljom er nitti år og vel så det. Det var 8. januar 1886 at innflytteren Olaf O. Berg startet avisens, så og si med tomme hender. Ideen til navnet fikk redaktør Berg av en diktsamling som var gitt ut noen år tidligere.

«Frisindet blad for Røros, Aalen og nordre Østerdal» sto det under avishodet de første årene. Det var Bergs mening at avisens skulle være et talerør for befolkningen og også «et gjenlydende Organ for alt det store og vakre som maatte ske i vort Fædreland. Det vil bestrebe sig for at følge med i Fylkingen for alle gode og vakre Fremskridt i Fædrelandet, paa Statens, Kirkens, Skolens og Hjemmets Omraader.»





Olaf O. Berg

Siden Olaf O. Berg skrev disse ordene i den aller første avisen, har det skjedd mye både med avisens og distriktsrådet den kommer ut i. Bare avbrutt av et opphold i krigsårene, da man ikke ville gi ut avisen på innstrekernes premisser, har avisen utkommet til januar i år.

Som så mange andre mindre aviser så ble økonomien dårligere og dårligere. Forskjellige forsøk ble gjort for å redde avisens økonomi, men allikevel ble det til slutt bestemt at avisens mattedag måtte gå inn.

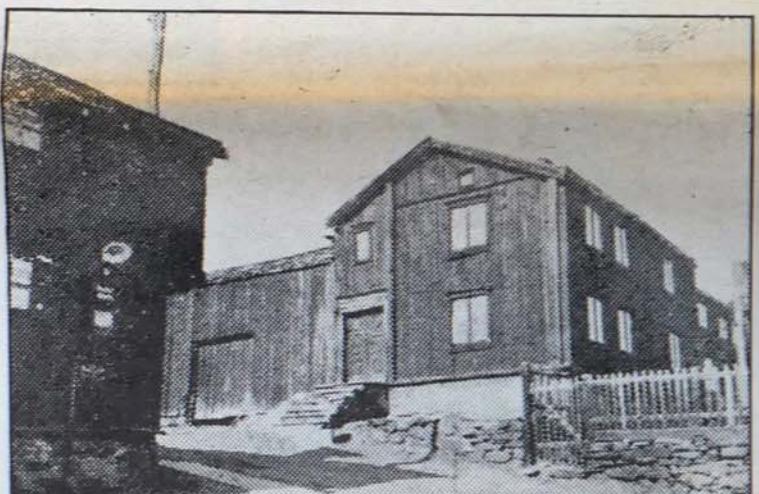
Men interessen for avisene var ikke død. Fordi Røros og distriktene rundt har hatt to lokalaviser i så mange år, så følte befolkningen et savn da den ene måtte stoppe.

Det ble arbeidet fra flere kanter for å få «Ljomen» i gang igjen. Den 19. juni i sommer kom så det første nummeret av den gjenoppstårte avisens, og det nye selskapet har til nå gitt ut over 50 aviser.

Det viktigste for avisens kunder, dets lesere og annonserer, støtter opp om en fortsatt avisdrift. Man må slå fast at lokalavisen er en meget viktig del av norsk presse, og at to slike lokale organer står for en bred nyhets- og meningsdekning innen distriktet. Det er viktig at Fjell-Ljom skal kunne få leve i enda mange år, slik at avisens fortsatt kan tale fjellbygdens sak, som den allerede har gjort i nitti år.



Dette er en faksimile av Fjell-Ljoms første side, nr. 1, 1. årgang, fredag 8. januar 1886. Programartikkelen ble den gang skrevet av kirkesanger Hofstad i Ålen.



Reimersberget, der Fjell-Ljom så dagens lys i en kald januardag i 1886.

Jubileumsnummeret inneholder:

Fjell-Ljom/Røros-Trykk — bedrift med 8 ansatte.....	s. 2
«En vital 95-åring» av G.....	s. 3
Fra vår korrespondent Hallstein Morken	s. 3
«Velkommen tilbake» av Kr. D.....	s. 3
«Den store skoggangsmannen» av Dagfinn Grønset	s. 4
«Penneknek i provinsen» av Jon Kvikne.....	s. 5
«Far går for presten» av Aasta Falkberget.....	s. 6
«Mynt-Martin og Dropskassa» av Ivar A. Streitlien.....	s. 6
«Brev frå bygdom til Fjell-Ljom» av E. E.....	s. 7
«Tre minnerike navn» av Halvor Mjøen.....	s. 7
Amerikabrev fra Simen Neverrøsten	s. 8
«Snekkeren» som ble redaktør i «Retten» av Per Foros	s. 9
«Småglimt av en lærling i «Ljoma» av Hildur Skogan Røe.....	s. 9
«Luftskibet Rørásiana» av Lullaby.....	s. 12

Fjell-Ljom/Røros-Trykk, bedrift med 8 ansatte

Sosterbedriftene Fjell-Ljom og Røros-Trykk står bak utgivelsen av lokalavisen Fjell-Ljom. Til sammen gir dette arbeid for til sammen åtte personer, ingen liten bedrift i Røros-sammenheng.

Dette er en liten presentasjon av arbeidsstokken og hva de driver med til daglig.

1 Knut Kvarving, annonsekonsernent. Telefonen er hans viktigste våpen i kamp med mulige annonsekunder. Meget viktig mann for avisens økonomi.

2 Inger Johanne Alstad, journalist fra Namsos. Journalisten er avisens aktive ansikt utad

selv om mye av arbeidet må foregå på kontoret i utrettelige forsøk på å slite ut skrivemaskinen.

3 Grete Lerbakki, kontordame. Representerer det lokale innslag i våre lokaler i Bergmannsgata hvor hun betjener kunder, tar være på pengene våre og ikke minst: Skriver ut regninger.

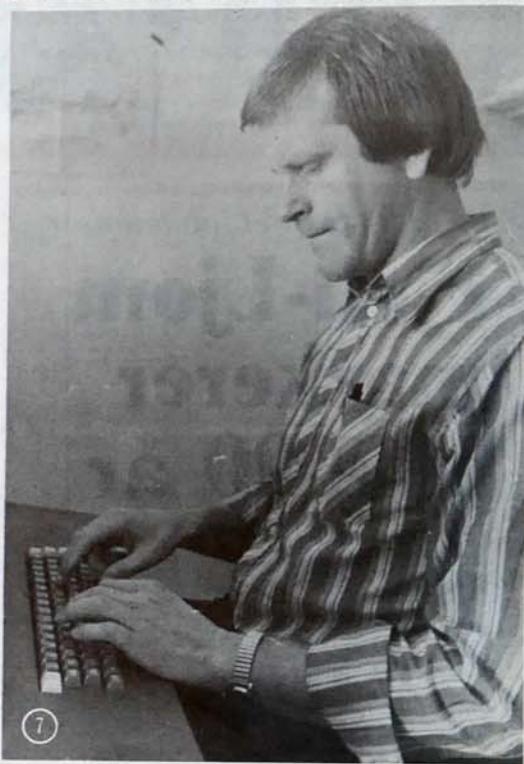
4 Åse Tveten, redaksjonssekretær. Redaktørens stedfortreder, ellers aktiv journalist med bergensialekt.

5 Øyvind Næss, redaktør. Ansvarlig for alt som kommer på trykk i Fjell-Ljom, også annonsene. Daglig leder for redaksjonen.

6 Odd Gullikstad, typograf. Her i ferd med å montere to avsider. Det gjøres ved at tekst og bilder klippes opp på sidene. Disse blir så avfotografert og overført til trykkplater. Systemet kalles off-set.

7 Torbjørn Floor, typograf. Her ved settemaskinen hvor han setter såkalt fotosats. Tastaturet kan minne om en skrivemaskin, men betjeningen er adskillig mer komplisert og det trengs flere års utdannelse for å beherske teknikken.

8 Kåre Møller, typograf. Kåre har satt seg ned ved en av de gamle settemaskinene. Disse blir brukt også i dag, her settes blytsats som igjen leveres til Ødegaards trykkeri.



EN VITAL 95-ÅRING

Ved fjellets fot har Marie Nyland levet et langt liv. Og som en seig fjellbjørk har hun trosset skurene som kom og gikk i livets strid. I sitt 96. år har hun både livsmot og krefter igjen.

En høstdag banket vi på hos henne og datteren Ingebjørg på Bakketun i den lille grenda Narjordet. Vi ble hjertelig mottatt, og det som forundret oss mest var at Marie kjente oss lynkjapt igjen, etter et tidsrom på 18 år. Det var bare å ta opp igjen kontakten der den ble kuttet over sist.

Marie kommer fra Tufsingdalen, en nabobygd til Narjordet. Hun er født Bakken, og er av en sterk slekt. Hvis vi hadde spurt henne hva som skal til for å bli så sprek langt opp mot de 100 år, ville hun sikkert ha svart: Arbeide hårt! For det er nettopp hva hun selv har gjort. Alt som barn måtte hun begynne. Mange ganger var hun redd både bjørn og ulv i gjeterskogen. Hun husker godt at bjørnen slo ut et vindu i vinter-saufjøset heime på gården. I de lange vinterkvelder ble hun satt til å kande ull, mens de voksne samene spant. Belysningen som ble brukt var et talglys eller en parafinlampe. Det det gikk an ble det spart på belysningen, og Marie husker at på Nyland ble det brukt lysmur i frosset når hun flyttet dit. De kunne således se å utføre frossetaket når det lyste av varmen på grua. Marie måtte bare vann til fjos og kjøkken gjennom mange år. Det var kvinnfolkene som gikk i frosset, mens mennene måtte ta på seg lasskjerring for å tjene litt ekstra. Etter en lang arbeidsdag på Nyland flyttet hun, mannen og datteren Inge-

bjørg til Bakketun, den nye heimen de ryddet og bygget litt ovenfor selve gården. Det ble ståk og stell med ku og andre dyr på denne gården også. Nyland gikk over til yngre krefter. Mannen, Olav Nyland, døde før fem år sia.

Frisk, og i fin form

For vel to år sia var Marie så uheldig å ramle overende på stuegolvet. Av fallet ble det lårbenbruks, og således et ufrivillig sykehushospital noen måneder. For tiden er det bare en eneste skavank hun har, det er balansen som svikter. Hun sitter for det meste i stolen sin, men står ikke i bei for å farte rundt i leiligheten på egen hånd. Ved hjelp av gästol kommer hun også over dorstoekken i huset. Ved selv syn så vi hvor lett hun skiftet over fra stolen til trekrakken ved kjøkkenbordet. Rank som et lys satt hun ved middagsbordet, og brukte kniv og gaffel uten å skjelte det minste på hånden. Marie er selv oppmerksom på hvor godt hun har det, som får være i ein heim. Hun blir stelt om av kjærlige hender, og Ingebjørg



Marie ville ikke i avis, men måtte til slutt gi etter

stråler av stolthet og glede over sin kjære mor.

Marie både ser og hører godt. Hun er en klepper i håndarbeid, og hekker fortsatt gardiner, duker og stoltepper. Nøyaktig og fint må alt utføres.

Takk, jeg har sett nok

På bordet har den glegge, åndsfrikske 95-årigare Marie alltid lesestoff liggende. Hun følger vaken med i flere aviser. Til debattene i Vårt Land har hun sine selvständige meninger. Hun synes at de kvinnelige prester skulle ordineres på like fot med de mannlige. Hun spurte: Hvor mange kvinnelige misjonærer har vel ikke reist ut på misjonsmarken, der ute har de vist at de duger.

Marie er ikke redd for å synge ut. Hun liker på ingen måte de mange ølbreviller hun leser om i

avisene, og hun trodde det er til skade. En episode for noen år tilbake hadde hun å fortelle om. Den var fra hennes første besøk i selvbetjeningsbutikken på Os Samvirkelag. I likhet med sin mann, foregangsmannen i samvirkesaken på Os, Olav Nyland, hadde hun interesse for den nye butikken. Begeistret fulgte hun sin omviser rundt i lokalet og så de bugnende hyller av alle slags varer. Menda hun fikk øye på drikkevarerne var det som hun fikk noe i vrangstrøpen, og hun sa kontant: Takk, jeg har sett nok.

G.

Fra vår korrespondent Hallstein Morken

Fjell-Ljoms livssoge er lang og skiftende. Avisa har levd opp harde tider. Folk satt i stor ermod og visste ikke kor dei skulle skaffe feda frå til seg og sine. Det kom krigar og nød. Det vart pengflom og velstand. Kva tidfolk som har vore best for bladet skal vera usagt. Om den er proporsjonal med velstanden åt folk er vel heller tvilsam.

Tidleg i millomkrigsåra fekk eg med Fjell-Ljom å gjera. Hadde eg nytt å sende, skulle eg få godtjort utgifter til porto og telefon, skrev redaktoren. Derned vart eg bygdekorrespondent i Ålen slik på si, meir og mindre flittig.

Så vidt eg veit var Olav Kvikne alleine på redaksjonen. Han sto i god kontakt med oss på bygdene. Bygdekorrespondentane måtte mate avis med stoff. Økonomin var ingen ting å vinne. Alt var gratisarbeid.

Som ungdomar flest, sett

eg meg mål i livet, fekk samhug og sympati med rørsler og samfunnssyn som var oppe i tida, vart māmann, fråhaldsmann og vennstreman. Fjell-Ljom gjekk inn for alle desse ideane, og avis var på ein måte mi. Eg var fysisk stadbunden og sterkt hemma. Journalistiken måtte gå over telefon for det meste. Til hell var ikke tellerskrittene oppfunne enda. Lokalt fekk ein ringe så mykje ein ville for tjueatte kroner året, om ein var så heldig å ha pengar liggjande når oppkrevaren kom. Telefonsamlaget ga to kroner kontanrabatt.

På samme telefonlinja var seks andre abonnementar. Hugser første gongen eg skulle rapportera resultatet frå Stortingsvalet i kommunen. Oppstillinga gjekk for seg i heradshuset. Eg som ikke kom til lokalet, måtte av og til utover natta ringe manntallsforaren for å halde meg underretta. Det første til at

eg skremte mest vettet av grannane mine. At telefonen kimte på nattens tid var uvanleg og nifst. Alle trudde det var noe åvorleg som sto på. Til slutt drista ei kone seg borti for å forsikre seg kva det galt.

Meldingar og tips frå andre i bygda var til god hjelpe. Kjem på P. O. Myren. Han var påpasseleg å varsle om det som gjekk for seg i banken, soknerådet og hesttrygdelaget. Jon Saks-gård frå sausjå, husdyrtrygdelag og branntrygdelag. (Takk, Jo.) Olav Skogås og Johannes Aspås som ei tid refererte frå kommuniststyremøter, og mange andre eg ikkje nemner med namn.

Om tida har snudd seg, trur eg likevel både avis og folk har bruk for litt gratis-hjelpe for å eksistere. Ingen tar skade av å yte hjelpe. Det gir hygge og trivel. Arbeidet mitt i Fjell-Ljom ser eg tilbake på med stor glede.

Velkommen tilbake

Det nye Fjell-Ljom har nå vært i virksomhet i 3 måneder, og jeg synes bladet har klart seg fint gjennom disse månedene. Her finner en etter det jeg kan skjonne et blad som fullt de krev i en lokalavis stiller overfor: stedlige nyheter, aktuelle saker som er oppe i tiden, og en sunn og positiv innstilling til det som rører seg på stedet. I vår tid er det så mange spørsmål som dukker opp. Jeg synes bladets stillingtagen til de mange forskjellige problemer er sunn og blir framstillet og handtert på en samvittighetsfull og redelig måte.

Det jeg har funnet etter nyåpningen det er at bladet følger taktfast med i tidligere Fjell-Ljoms fotofar med en frisk og klar analyse av det som skjer, først og fremst på det lokale plan men også i en videre synsvinkel. Dette er gledelig.

Når man vet at bak Fjell-Ljom sitter fremmede mennesker, — alle innflyttet, — noe

som i seg selv stiller store krav, — må man beundre disse mennesker.

Gamle Fjell-Ljom var et landskjent kulturorgan, og i særlig grad et hjelpende og trostende forum for så mange evnerike pennekneakter. Vi minnes mange, men først og fremst Johan Falkberget som gjennom hele sitt liv var en aktiv bidragsyter og dertil alltid hadde bladets ve og vel i tankene. Han betydd mye for bladets popularitet.

Det undrer meg ellers om ikke det lille talentfulle Breidablikk var en ektet født sinn av Fjell-Ljom? Det kom ut ca. 10 år etter Fjell-Ljoms debut, — stort som et lommekort ble det sagt. Men om bladet var lite så dannet det skole for de fremadstormende skribenter som følte seg kallet til å stige opp på parnasset. Her fikk altså de unge og evnerike spirer bolte seg i bladet, med friske Forts. side 12

DEN STORE SKOGGANGSMANNEN

Mikkjel Fønhus følte seg alltid heime i Femundsmarka og langs Trysilevna. Han fant noe i naturen her, noe storslått, romslig og rofylt, som betok ham sterkt. Det var ikke noe tilfeldig valg den sommeren han bad båtbygger Johan Karlsmoen ved Nybergsund bygge en god, liten båt til seg — Fønhus ville seile vassdraget fra Femund til Väneren. Mange tryslinger så den landskjente villmarksforfatteren i friske stryk og langs

Den sommerkvelden ovafor Lutufallet dro ikke Fønhus og gutten i knebuksealderen bare båten opp fra elva — de dro også et livsviktig vennskap i land. Journalisten og forfatteren Fønhus var velvilligten selv — han fant seg i alle uerfarne, halvdumme spørsmål fra en avisspire. Men helledussen, for en mersmak det første møte med Fønhus ga den som drømte om en framtid i journalistikken. Og da «Østlendingen» et par dager etterpå brukte fete typer på linjene som ble sendt med rutebussen til Elverum — og det hele til og med ble belønnet med et honorar på fem kroner fra redaktør Magnus Hamlander — ja, så ble det, nær sagt, vel mye av det gode. Men en slags journalistisk takknemlighetsgeld var stiftet for alltid overfor det forståelsesfulle objektet. Avdragene har det vært skralt med.

Vi satt lenge ved elvekanten ovafor Lutufallet den sommernatta. Jeg hadde lest hans «Skoggangsmann», debutboka der Fønhus allerede hadde alle toner med i sitt forfatterskap, og jeg kjente glede hver gang han rev i en ny fyrtikk og holdt pipevarmen ved like, — på skogskarsvis støtte han armbuen mot knærne og lutet seg over pipa, det smakte best slik. Og royskyrene dro godslige mot elvedraget og danset seg bort over fossegryvet. Skipperberget sto som en fjern blåtone bak det sterke, karakteristiske Fønhus-ansiktet. Skulle jeg våge meg til å spørre om hvorfor han slet slik gjennom Trysil-dalføret? Vi hadde både veg og buss i heimbygda...

Fønhus likte spørsmålet. Han la mye i svaret han kom med: Bare det du gjor en innsats for å oppnå,

stille loner den sommeren, — på avstand virket han litt mutt under sixpensen, men vennlig og tillitsfull så fort han møtte et menneske. Som vanlig forhastet han seg aldri — han stanset enten det gjaldt sin diktervenn på Mora eller han møtte en ungjypling som tilbød en handsrekning da båten måtte dras i land ovafor Lutufallfossen. Han tok tid til samtale og orientering.

Det betyr i virkeligheten noe. Slikt og strevet med å nå hoyder og topper, gjør utsynet verdifullt. Slik er det med alt i livet, — bare det som koster og krever, det som setter deg på prøve og gir deg utfordring, får du styrke og varig glede av.

Høsten 1947 fulgte jeg Mikkjel Fønhus i traktene innover mot Vassfaret, i minnet ser jeg for meg veldige klofter og juv, berghuler som ingen andre enn han visste om og som var rene trollborger i hans villmarksliv. Langt inne i marka slo

*Av
Dagfinn
Grønoset*

vi oss til for natta, ved restene av en gammel Fønhus hadde bygd for lengsia — nå var det bare torv, neverkruller og mørke stokker tilbake. Fønhus likte seg her:

— Best har jeg likt meg her i hostnatta, sa han. Da er alt tett og stilt og mystisk. I slike netter, på denne flekken, er mange av bokene mine blitt til — i tankene. Sjå trollkjerringa der — Fønhus pekte på en forvrid, uttorket furu som fomlet med grenene inn i hostnatta — skal si det har hengt mangen storfugl og hara der! I skinnet fra varmen min gjennom belgmørket er verda rene eventyret da.

Denne høstkvelden fortalte Fønhus om hvor redd han var for å få ødelagt inntrykket og forestillinger han hadde gjort seg. Han hadde et eksempel på det: — Jeg er svært glad i Jacob Breda Bulls fortellinger. Gjennom hans skildringer av typer og originaler — sterke, interessante og særmerke mennesker — har jeg fått et bestemt bilde av Rendalen. Jeg er livende redd for å miste dette inntrykket — ja, jeg gjør en stor krok rundt Rendalsbygden når jeg er i Østerdalen!

Jeg spurte Fønhus om journalisten og forfatteren hadde levd i vennskapselighet hos ham. Svaret: — Ja, i beste vennskap, de har samarbeidet godt. Slik som forfatterskapet mitt kom til å arte seg, med bøker fra forskjellige strok og om forskjellige emner — boker fra Femundsmarka til Svalbard, britisk Øst-Afrika til Canada — var det ikke nok bare selvpøpplevsene, reportasjen måtte også til. Og da var journalisten god å til. Når jeg kom til et fremmed sted, sokte jeg alltid etter folk som kunne vise veien til den rette stoffkilda. I så måte har jeg hatt mye glede av handelsmenn og postmestre!

Mikkjel Fønhus besvarte alltid sinnets dragning mot villmarka. Derfor var det naturlig for ham å finne veien til Femundsmarka og urskogen i Gutulia. Jeg kan nå som helst se ham for meg i terrenget der år fikk følge år uten andre inngrep enn de naturkrefte selv rådde for. Glede og undring preget vandringen hans i dette rike, — rammen omkring var

Minner om Mikkjel Fønhus



1

TIL BILDENE:

1 Mikkjel Fønhus tar pipekvil ved Gutulisetra.

2 Femundsmarka — inne i dette trolske riket dro Mikkjel Fønhus mange ganger.

3 Sandbu ved Femundsjøen der Mikkjel Fønhus likte seg svært godt på sine villmarksturer.

4 I sommersesongen går gamle populære «D/S Fæmund II» i fast rute mellom nordenden av Femundsjøen og Elgå brygge — skipper ombord er kristen Femundshytten.

5 Også inn til Femund, helt til Elgå, måtte Mikkjel Fønhus ha med seg den gamle sykkelen sin, som forfatteren brukte på mange av langturene sine i Norge.



2

så riktig der han satt kvithåret på den grønne grasflekkven ved Gutulsetra, omgitt av solsvide tommertuer og med drag fra urskogen bak ham. Jeg forstyrret ham i pipekvilen med spørsmålet: — Hvordan virker en slik stemning på deg?

Fonhus: — Som en sang med mange fine toner i, de fleste i moll. Men ingen av den gir ensomhetsfølelse, jeg opplever en helhet og et fint samspill på alle måter.

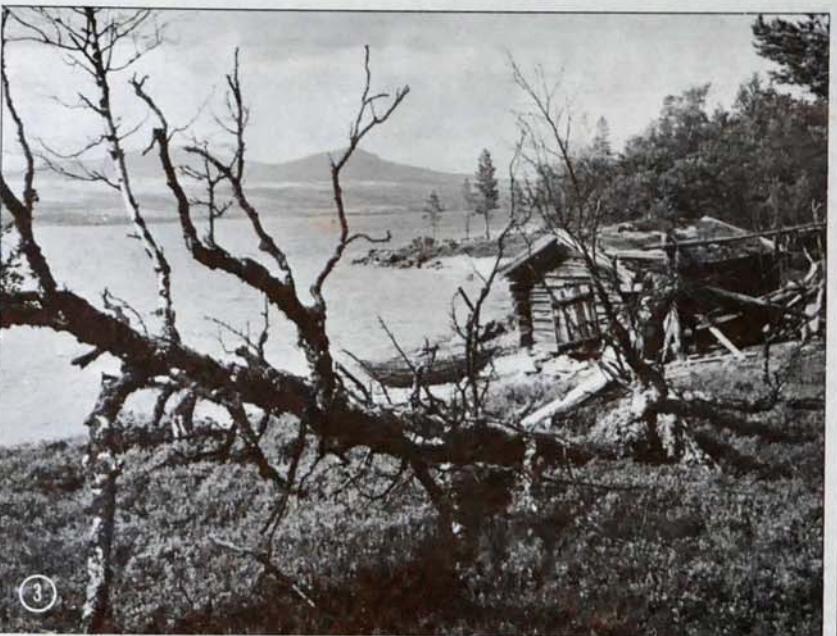
Vi var i bjørnetrakter, og Fonhus' egen skildring av slagbjørnen Rugg kjentes så nær og riktig: Rugg hadde villmarkens farver i pelsen, den lignet svart fjellskog, mørke bergvegger og blåbærlyngens vandrunkne blad senhøstes. —

Mikkjel Fonhus døde plutselig en hostdag for to år siden, alene, men i den naturen han kjente seg mest heime i. Han kjente seg trolig ikke ensom da heller.

Men den store skoggangsmannen er borte.

Så lenge en vidde ligger kvit og urørt i vinterdalen, sjøisen smelter i vårsola og en fugl flakser innover rablene i sommerdagen, lever Mikkjel Fonhus' liv og diktning videre. Det kan aldri bli et farvel med skoggangsmannen — stiene han gikk og leia han viste, står klare etter ham.

Gudskjelov og takk.



3



1



5

«Penneknekts i provinsen»

Når en skal sende en hilsen til «Fjell-Ljom» i høve 90-årsjubileet faller det naturlig å bruke tittelen til Einar Dohls bok som vignett. Mange er de som i årenes løp har vært innom avisens spalter, noen har debutert — andre har imoden alder blitt medarbeidere. For enkelte har det vært starten på en lang karriere, mens det for andre ble et flyktig bekjentskap med presseverket. Men alle har vi det til felles at vi kan se tilbake på «penneknektsvirksomheten» i «Fjell-Ljom» med en smule stolthet.

Få kan med så rank holdning og løftet hode se tilbake på en nittiår lang livsbane som dette talerer for fjellfolket og gruvesamfunnet. Flere har vel følt på samme måte som Einar Dohl, når han som 17-åring ble sendt av den lokale venstreavis for å referere utenrikssminister Jørgen Lovlands foredrag, — en smule nervositet og klonethet når ikke blyanten klarte å nedtegne alt som ble sagt, men så opplever lutter hjelposmhet når man presenterer seg. Navnet har nådd lengere enn opplag og annonser skulle tils. Lovland sa: Jeg føler meg på en måte litt i slekt med «Fj.-Lj.» Jeg har hatt nære venner i redaktorstolen der: Rasmus Steinvik og Ivar Mortenson. Jeg vet at Arne Garborg skrev der i perioder omkring Kolbotnåra. Vi kunne ha lytt til å lyse til at mange, mange har kommet både før og etter.

Den som kanskje har betydd mest for avisens — og som avisens kanskje har betydd mest for — er Johan Falkberget. Forfatteren fikk sine første pennekprodukter på trykk her, og det oppstod et livslangt vennskap partipolitiske divergens til tross. «Fjell-Ljom» ble etter hvert anerkjent som et betydelig organ for litteraturkritikk, og ikke alle anmeldere var like nådig i sin kritikk. Således hamret lokalhistorikeren, lærer Anders J. Reitan, los på forfatter og bok da «Eli Sjursdotter» kom på markedet. Peter Egges «Kjerlighet og vennskab» fikk også en nokså ublid behandling i spalten. Derimot satte Olav Duun stor pris på den mottakelse hans bok «Loglege skruvar og anna folk» fikk i avisens i 1907.

Det er ikke min oppgave å sitte og skrive noen historie over «Fjell-Ljom», men det er slike tanker en gjør seg når en tenker tilbake på eus egen erfaring fra avisens. Den første kontakten ble opprettet gjennom avisguttabben og forretningsforer Sverre Floor, senere fikk en lov til å være med ved korrekturlesing. De første famlende skritt som «penneknekts» eller journalistlærling ble tatt under kyndig ledelse av en altfor snill onkel, redaktør Olav Kvikne. Hva var mer naturlig enn å etterape redaktørens signatur å snu fornavnet til noj.

Sportsreferater, konsertkritikk, kommunestyrerreferater, lokalraportasjer, åpning av grendeskole og forsamlingslokale, intervjuer osv. ble etterhvert signert av en interessert, men ikke alltid like dyktig medarbeider. Nøe som en da også senere tok konsekvensen av og penset inn på en annen løpebane, etter at en hadde blitt redigert av

Forts. neste side

Aasta Falkberget:

FAR GÅR FOR PRESTEN

(Fra boken:
Far og mor i unge år)

Da far gikk for presten, not han i grunnen stor anseelse i sitt konfirmantkull, merkelig nok også blant «storingsryssan».

Jenter og gutter gikk hver sin dag under forberedelsene, da kullet var for stort til at prosten maktet å undervise alle på en gang.

Selv om fars antrekk skilte seg ut fra de andres, ble han forbausende nok ikke ertet. Han hadde vokst ganske fort, og den såkalte langbuksen nådde ham bare midt på leggen. Når han dertil gikk med hoyrøde strømper og alfor stutt jakke, skulle det meget til å skaffe seg respekt i den såkalte fliralder. Nå led nok ikke far av noe mindre verdighetskompleks den gangen heller, og han var dessuten respektert fordi han allerede på den tid hadde skrevet i lokalpressen, for sine gode kunnskaper i religion og for sin evne til å lære uendelig mange salmevers som konfirmasjonsforberedelsen den gang krevde at en stakkars skulle kunne utenatt.

Men far hadde også meget å takke Gammelbesta for. Hun kjerte sin datteren i hele Spørsmålboen og Pobtoppidans forklaring, så far var altid godt forberedt. Gammelbesta hadde selv vært en av de beste på kirkegulvet i sin tid, og lerdommen hun dengang fikk inn, satt som spikret fast livet ut.

Far dyrket «poesien» litt også da han gikk for presten. I en utløe, som stod der Røros Turisthotell nå

ligger, skrev han følgende sikt på gammel gråtaeret stokk innenfor døren:

«Hegg og blomer
sol og sommer
folger på livets vei.»

Johan Falkberget

Frimodige og optimistiske linjer, selvom de ikke helt fylte det kravet at «det uutsigelige skal diktet røbe doig».

Det var ikke så meget papir en skrivende knekt hadde å rutte med den gangen, derfor måtte øyeblikkets påtrengende inspirasjon nedtegnes på veggene og stolpene. Jeg minnet far på dette hans ungdommelige eksperiment et av de siste år han levde, og siterte linjene fra utloen for ham. Men da var ikke min gode far opplagt på noen spok, og feide det hele av med:

«Å, for noe tov!»

Utloen med de poetiske vendinger fra hans hånd, skrevet med hans sirlige skrift, ble siden kjøpt av Ingar Løkken og flyttet til Lergruvdammen på Hauan, hvor formodentlig ovenfor siterte dyp-sindige dikt ennå er å lese.

Tenk om far dengang hadde visst at han på samme sted skulle komme til å uttrykke de skjønneste tanker muntlig, slik han gjorde det i sine mangfoldige taler og foredrag for utallige tilhørere på Røros Turisthotell? Taler, som dessverre



aldri ble skrevet, men som sikkert huskes av de mange interesserte som lyttet til ham. Hva far dengang tenkte om fremtiden, vet ingen. Han hadde så mange visjoner, og at han stundom var i besittelse av den sjette sensen, er i hvert fall sikkert. Det har jeg mange ganger vært vitne til. Kanhende han alt den gang, i livets begynnelse, ante ting som en gang ville skje? Et gammelt ordspråk, jeg tror det stammer fra India, lyder slik: «Det stjernene ikke vet, det solen og månen ikke vet, det vet en dikter.»

Blant det store konfirmantkulfet i fars tid, fantes det enkelte som hadde vanskelig for å klare seg. En litt tilårskommen kar fra grenstrakte skulle høres i salmevers, men stod spikret fast. Da puffet far ham i ryggen og hvisket:

«Si bare bakke opp og bakke ned.»

Far regnet med et kjent faktum, nemlig prostens dårlige horsel.

Dette påfunnet fattet gutten fort og tok til å ramse opp med monoton rost: «Bakke opp og bakke ned.» inntil han mente det kunne være nok. Prosten, som hadde sittet med handen bak øret, hadde allikevel ikke oppfattet et ord, men da det hadde gått så glatt, nikket han fornøyd og sa: «Takk, det var bra.»

Siden gikk det ikke fullt så godt med den vesle fyren fra grenstrakte. Han og en kamerat var helt blanke når det gjaldt Katekismen og Pontoppidans forklaring. De kom ingen vei, og nå nyttet det hverken med bakker opp eller ned. Prosten ble sint, og begge ble «attvendt». De fikk beskjed om å komme igjen neste år. Attvendt! Det var et hardt slag for de to. I sin fortvilelse og bitre nod kom de til far. De visste at hans «ferdigheter var så fabelaktige» at han endog hadde skrevet inserater i lokalavisen. Na måtte far hjelpe dem så de kunne bli oppattet igjen. Om det var medynk som fikk far til å gå i bresjen for dem, visste han ikke selv, men dagen etter trøppet han opp på prostens kontor. Han tolket sitt ærend, som ble meget mislikt av den geistlige herre. Slik skulle Johan Petter ikke blande seg borti, og nå hadde han med sin forvorpne oppreden gjort seg fortjent til samme skjebne som de to andre. Far hadde neste dag å stille på prostens kontor for nærmere beskjed. Adjo!

Dagen etter møtte far til bestemt tid, men han var ikke alene. Foruten ham, var det Gunnar Holmsen, senere statsgeolog, dr. philos., og forfatter av en mengde vitenskapelige verker, det var Yngvar Leipert Nilsen, vordende apoteker og forfatter, og det var Lars Holm, samenes leder gjennom et langt liv. Alle skulle høres i kristendomskunnskap. Dr. Holmsen har selv fortalt meg at det var Johan Falkberget som svarte riktig på alle spørsmål, selv om alle klarte seg såpass at prosten lot både gå for rett.

Hadde gamle prost Siqueland i den stund kunnet løfte en flik av fremtidens slør, og fått se hva disse karene engang skulle nå, ville han antakelig selv bedt om nåde. For de fire konfirmantaspiranter, lettet over utfallet, forlot prestens kontor, samlet far sitt siste mot, vendte seg om i døren, ille

bort til prosten og ropte inn i ørene på ham:

«Hvis Dokk itj sleppe de andre toan Dokk har attvendt fram til konfirmasjonen, skriv je om Dokk i Fjell-Ljom!»

Om det var denne fryktelige truslene eller andre ting som gjorde at de to slapp frem, er ikke godt å si. Helst var vel grunnen den at prosten hadde fornærmet skolebestyreren ved å anklage ham for at religiøsundervisningen i skolen hadde latt meget tilbake å ønske, noe bestyreren skulle ha seg frabedt. En slik beskyldning ville han ikke på noen måte ha sittende på seg, og utbad seg en uforbeholden unnskyldning. Hvis ikke, skulle det bli månelys rundt kirkens mann. Prost Siqueland fant det vel derfor klokkest ikke å irritere mer enn nødvendig.

Penneknekten....

Forts. fra side 5

flere ansvarlige bladstyrere, i tillegg: Olav Stokke, Arnulf Grut og Arvid Andersen.

Fra å ha vært den ledende avis opplagsmessig, i utbredelse og innholdsmessig kom andre og gjorde «Fjell-Ljom» rangen stridig. Meninger og kvalitet er ikke alltid entydige med salgsuccess. Pennersterke interesser bakket opp om andre aviser og gjorde livet til en kamp for eksistensen fra dag til dag for fjellfolkets eget organ. Aviser som i krigsårene ikke ville være lydige redskaper for okkupanter og nazister, men valgte å gå inn, tapte stort på dette. «Fjell-Ljom» stoppet utgivelsen i en periode, og andre organer, som viste en noe annen holdning og kom ut under hele 2. verdenskrig fikk et stort overtak i 1945.

En skal ikke fordype seg for meget i fortiden, og gremmes over at «Fjell-Ljom» må ha gitt avkall på sin venstretilknytning. Utsiktene for framtida er heller ikke de beste, men alle de som kommer med gode ønsker til jubileet — penneknekter eller ikke — burde støtte opp om «Fjell-Ljom». Vi trenger denne tradisjonsrike avisens i mange år ennå. Til lykke med de 90 år!

Jon Kvikne

Mynt-Martin og dropskassa

Av
Ivar A. Streitlien

Han brukte å telefonere til Fjell-Ljom på denne måten og klaga si naud når det var noko han ikkje likte.

Det var ikkje berre Mynt-Martin sommede frå til Fjell-Ljomen. Mange andre skribenter sende innlegg og opplysningar om ting som hende i bygda. Ein bygdebokskrivar vil finne mykje verdfullt stoff i bladet. Det er innlegg om politiske spørsmål, om ver og vind, om prisar og hendingar, ofte på

nyorsk eller på bygdemål. I nr. 1 1887 blir det fortalt om boka Albertini som hadde gått i lån fra Hamar til Røros. I nr. 12 at i gravferda til kona etter P. Tronnes var det 66 hestar og enda stod 11 hestar att heime. I nr. 49 1888 har ein foldalsbonde eit langt innlegg på godt foldalsmål. Det var J. P. Smedhaug som skreiv. I nr. 93 ei vise på 33 2-lina vers om siste tynset-bonnen som vart skoten av kvinnedøler i Magnildalen.

Nr. 21 1889 har eit langt Tyll-dalsbrev på nyorsk. Ei Gjertruhar mange dikt. I nr. 43: Barn-domshjemmets mindre 11-6-lina vers. I nr. 61: Norge 32 4-lina vers. Truleg er det Gjertruh Grue.

Fjell-Ljomen er ei stor skattkiste for den som har bruk for opplysningar om bygdekultur og hendingar i gamle dagar.

Brev frå bygdom til Fjell-Ljom

Det er så mye i tida som dreg ungdomen vekk frå heimstaden og bygdemiljøet. Og dette er ikkje berre ungdomen si skuld. Utvilklinga i dei siste femti åra har gått så rivande snogt, så me har ikkje fått tid til å måte det nye livsmønsteret inn i gamal kultur og tenkjemåte.

No vil eg ikkje dermed ha sagt, at alt det gamle var berre vel og bra. Tida står ikkje still. Nye synsvinkler og krav trengjer seg fram. Og me lyt følge med og ta i mot alt som har livsens rett, alt som kan gjeva framskuv til eit betre og rikare samver i millom oss.

For å ta de små enheter i samfundet vårt, kan me her halda oss til bygda, garden og heimane i fjellbygda. Garden høyrrer ikkje berre odelsguten til, for ingen kan gløyme fodesetaden. Og det er stor skilnad på fodesetader. Dei som kjem til verda i ein samfunn — eller på flyttefot millom ymse landsuter, før inga fast råme kring heimen sin. Anleis er det på atiegarden, anten den er stor eller liten. Det er heile garden med sine mange avvik i jord, skog, fjell og vider sim vider ut synskretsen og skapar minnebileter. Her spars det ikkje etter «skyldmark», når eidomskretten til fjellvidder og natur er på tale.

At noen i dag vil bynne å dele fjellet etter ein slik gammeldags og avlegs målestav er berre uttrykk for et grått og fatigt livssyn og tek vekk grunnsteinane under eit sterkt og fremtidsrettet bygde-Norge. De sterke banda millom bydefolket, må framleis vera, at me er runnen av same rot, og at me så langt det er mogeleg må ha same rett til å eige og bruke fjell og natur. En rett som er hevdha gjennom århundrer. — En rett som «matrikkelen» og skylddelingens griske klo enno ikkje har greid å rane å seg.

Må må framleis sjå fram til den ljøsken som renn fram frå et lite nryddingsbruk til å bli en odelsgard med bergingsvilkår for atta fremover. Det er denne arbeidsgleda med jord og natur me må halde fast. Det finst ikkje emnesang som kan gjeva så mye lønn

og signing for strev. Me må sjå stort på dette yrket. Her kreves meir enn ein fatig reknestav — i kroner og ører.

I de siste år a har industrien og bylivet, ja, skulelivet med sett sott på den gevaste arven byhdene våre har. Så snart guten eller jente blir turre bak øya byd dei farvel med den tanken at bygda er et verdifullt minnebrev, signert av alle gode makter.

Her er ikkje rom for oss, seger ungdomen. Det er dverre mye sant i dette svaret. Distriktsutbygging er mesta skriving og prat. Er det i sentralisering den store faren ligg, at me blir eit rotaust folk? Og nyttar det ikkje å tale eller strive i mot et slikt nedfall. —

Me tek med tankelaus glede i mot alt som verda byr oss for penger og meiner, at her ligg livsgleda vår, men det er berre ei synkverving som fører til ándeleg fatigdom.

Den verkelege gullverdien i livet vår er å vera i pakt med — og i sammenheng med vår eiga ætt, med bygda og garden — med naturen som syner oss den guddomelege gneisten i et rikt, sterkt og fritt liv.

E.E.

Tre minnerike navn

Anders Reitan

Bjørnson: — «Det blir så lyst i stuennår Reitan kommer inn.»

Anders Jørgensen Reitan var født i Ålen 26. juli 1826. Faren, Jorgen Rugelsjøen hadde kjøpt en av Reitangardene. Faren var stiger. Både han og kona var evnerike, dyktige og musikalske. Mor hans, Kari Kurås var glad i sang og faren var flink med fela.

Det var ikke noe tiltak i Anders som gutt. Han var heller stilte av seg, tenkte mye, var helst klok og sterlig musikalsk. Han fikk tidlig første fela av far sin, og det gikk ikke lang tid før han spilte bedre enn både faren og brodrene. Så kom den velkjente Jakob Lom (Loms-Jakob) til Rørostraktene. Da fikk far hans Loms-Jakob heim til Reitangarden for å lære Anders å spille. Da var Anders 14 år. Når han senere i livet ble så flink til å spille fele, skyldtes nok det den framsynte faren og Loms-Jakob. Men det var pietistar i Ålen. De mente felespillet var synd. Den kjendslivare gutten fikk lange tider vondt av dette. Likevel rista han slike dumme tankar av seg og kunne leve et naturlig og godt barnedoms- og ungdomsliv.

Så kom han til Klæbu seminar, trolig den beste lærerskolen i landet den tida. Religion hadde den gangen stor plass på timeplanen. Lærerne var gruntvigianere, og kristendomen som der ble forkynnt var bygd på evengeliet som det glade budskap. Dette virket som en befrielse for Reitan. I 1853 kom Reitan til Kvikkne. Der fikk han anledning til å víse at for ham var liv og lære det samme. De som vil lese mer om Reitan kan gjøre det i boken «Anders Reitan og hans tid» av Lars Eskeland og et festskrift på hans 100-årsdag, skrevet av Elisabeth Wexelsen Jahn og Johan Falkberget. Han var gift med Margrete

Taraldsdatter Gjære fra Ålen. De første åra bodde de i et lite kammers i skolen. Det var så lite at en ikke kunne få døra helt opp når det skulle stå en seng der. Skolen var kald og utrivelig. Når ordnet vedhold var det ikke. Skolebarna skulle ta med seg noen skier hver dag. Reitan talte med folket om dette og fikk endelig lovnaad på 10 favner ved, derav halvparten torr, men vaskinga i skolen mente de læreren skulle besørge. En lov om vasking i skolen fikk de først i 1860.

**Av
Halvor Mjøen**

Reitan kom med den nye tida til Kvikkne. Han fikk stiftet Landmannsforening, «Leseselskap» som senere ble Folkeboksamling, fiskefredning og oppdrett av yngel, Skilag, Skytterlag og fikk fart på ungdommen. Men han kom «på kant» med herredstyret. De mente at han som kirkesanger også hadde plikt til å ringe med klokken, skulle opp veg og grave på kirkegården. Han stiftet sangkor og begynte med gymnastikk.

I det kommunale styre kom han sent med. De som satt med makta holdt ham utenfor fordi han var gruntvigianer, dersom en skal forstå dette må en kjenne til kulturstriden som gikk over landet i 1850-60-70 åra. Føreren for hans motstandere var den landskjente teologen prof. Gisle Johanson.

På et religiost møte på Tynset en gang, var det ingen i hele Nebygrenda som vågat å gi ham husrom. Han måtte langt ut av bygda for å få overnatting. I 1869 ble han med i herredstyret. Så viste det seg at han som ble valgt til ordforer ikke kunne skrive. Da ville de ha Reitan

til å føre møteboka og skrive breva for ordforeren, det nekta han på. Så måtte de vende seg til amtmannen for å få valgt ordforer. Da ble Reitan valgt. Ved neste valg var han selvskreven til ordforer. Reitan hadde mye motgang i denne tida, men han visste at motboren ikke kom fra kviknedolene, men utenfra — fra pietistene. Han ga ut flere diktsamlinger og de fleste av hans dikt har stått i Fjell-Ljom.

I 1867 ble han nominert til stortingsmann. Kviknedolene var glade, for da kunne han bli kjent med de beste menn i amtet, men tynsetingene arbeidet mot ham, så han nådde ikke opp. I 1870 ble han valgt. Om det skrev statsminister Stang til Kongen hvor jeg sakser følgende: —«Hedemarkens Amt har sørenskriver Kildal undslaet seg for gienvalg. I hans Sted har man valgt en skolelærer Reitan, der skal være en opvakt Mand, men med udpræget Tihenger af den religiøse Meningsretning, som man her benevner Grundtvigismen og som ikke kan nægtes at have det Eiendommelige ved sig, at den er forbunden med en vis politisk Urolighed.»

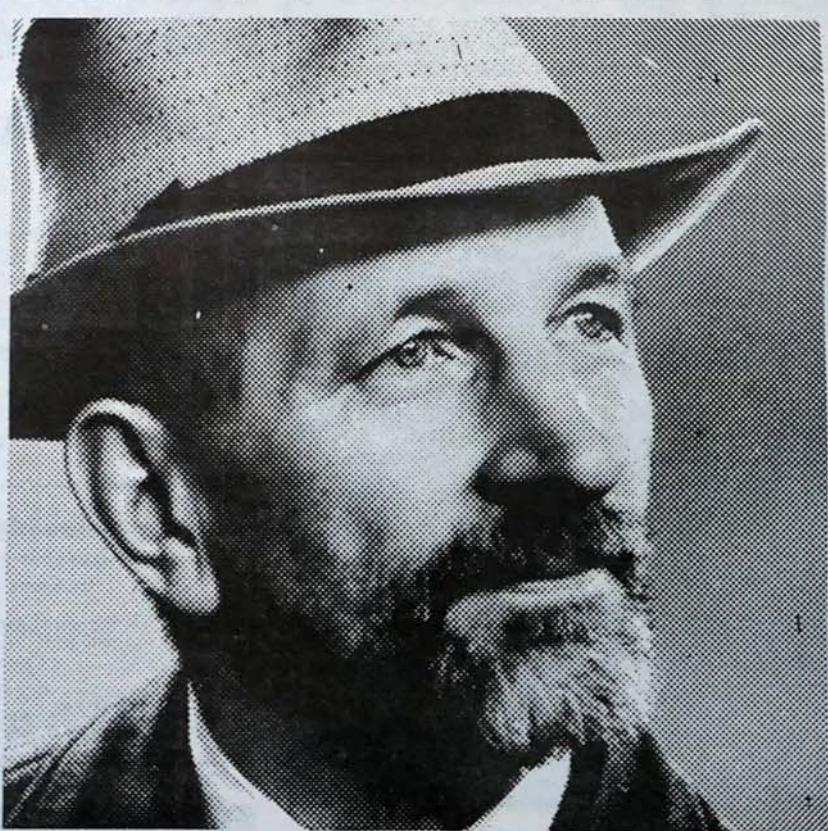
I 1871 tok Stortinget opp arbeidet for jernbane fra Åmot til Storen. Reitan ville da at det skulle gå korteste og letteste leia, over Kvikkne. Men de andre ville den skulle gå om Røros og ned Gauldalen. I et brev til Ramb. Knoff den 4. mars skriver han bl.a.: — «Stortinget besluttet at det skulle utnevnes en Jernbanekomite som skulle komme med Indstilling. Jeg talte med medlemmer af Valgkomiteen at de måtte få med Mænd som holdt frem Kvikknelinen, da Røroslinjen sikkert får sine Talsmænd. Jeg fikk til Svar at jeg ble valgt da jeg hadde været en flink kjemper for Kvikknelinen. Det blir altså et Sparkettag. Imidlertid skal jeg, som men siger, do eller seire...» I denne tiden besøkte han Reitangarden i Ålen. Da sa bror hans til ham: — Du er velkommen til meg, men ikke til Ålen. Som rimelig kunne være like ikke åbyggene at en av deres egne sonner kjemper mot at jernbanen skulle gå der, trengtes jernbane til Røros for gruve driftens skyld, mente Reitan en kunne legge et sidespor dit fra Tynset. Men Reitan ble syk og innlagt på Rikshospitalet. Han forstod selv det ingen berging var. Hans kone skrev da etter diktat og jeg gjengir følgende av ett:

«Kjære Knoff!

Jeg har arbeidet i min Sykeseng, havt Budbærere mellom Tinget og mig, og til de størst urimelige Påstande fra Trondhjemernes Side sendt skriftlige Svar som Provst Jensen har læst opp for mig i Tinget. — Alt forgjøves. — De siste Dagers Overlobere gjorde Udslaget. Ak ja, at dog ikke Retten skal seire. Vår trost: Bedre at falde med Åre end seire med Skam. Fremtiden dommē.

Deres med bedrøvelse

A. Reitan



Olav Trygve Hagen

Amerikabrev fra Simen Neverrøsten:

Å komme frå fjell-landet Noreg med sitt skiftande klima og hit til Silverton Oregon, er som å komme til den evlege grøne sumar med ei tindrande sol over seg. Gradestokken viser mellom 80° og 90° pluss Fahrenheit. Det vil svare til ca. +30° Celsius heime i Noreg. Likevel er det ei herleg luft her.

Av natur er Silverton eit sermerkt land. Når vi snakkar om Amerika, tenkjer vi ofta på dei store, endelause præriar med ein blåmånde horisont. Men her møter du fine skogkledde åsar som er eit fagert syn for auga. Åær har sin grøne bunad og minner lite om at hausten er kommen. Berre nede i byen Silverton er det nok annleis. Her ser du fullt av velbygd forretningar med tusenvis av busstader ikring seg. Rundt heile går asfalterte gatar i kryss og tvers. Altting er så romsleg her. Men jarveg finnes ikkje. All transport går med store lastebilar og trailer på firlagte køyrebaner. Kollisjon er det lite av. Eit serpang for trafikken her er at fartsgrensa vart for tre år sidan satt ned frå 70 amerikanske mil i timen til 55 amerikanske mil på vegane. I bystroket er dei vanleg 35 amerikanske mil. Dette har nok mykje å sei for trafikkulukkar. Her vrimalar det av glade og humorfykte amerikanarar i ymse hufarge. Vi er i eit land som har teke mot folk frå ymse verdensdeler. Men etter mitt syn er dei fleste europeere. Det er mange i frå Noreg, Sverige og Danmark. Eg har allereide tala med fleire. Samtalen kan ikkje verta så flytande, då min engelske språkkunskap vert mangelfull, og du ikkje er vant med å høyre ordane og lyden i ei samtale. Du er mest vant med å skrive og lese det. Det vert noko annleis når du skal snakke det. Likevel er det godt å kunne noko. Eg vonar at det må bli betre etterkvart.

Her må eg kome attende til utgangspunktet for vår reise til Silverton. Eg har mi eldste bror her og hans familie. Hans kone er født her i Silverton. Hennar bestefor-

eldre var frå Noreg, bestemor frå Valdres og bestefar frå Numedal.

To gongar har Ole og Eleanor Meland, som dei heiter, vort attende på vitjing hjå oss. Dei har tre barn, ei jente og to gutter. Gjenta er gift her og har tre barn. Gutane har også vitja oss i Noreg. Likeeins ein bror av Eleanor har vort på vitjing hjå oss.

Etter tilbod om fri reise kunne denne Amerikaturen komme i stand. Eleanor har alle sine soksen rundt her og mange kusiner og fettere, så det vert ymse familiær å vitja.

Du vert mett av stor gjestmildskap over alt. Alle har bygd seg pene og praktiske hus med natiidens tekniske og tilfredsstillande komfort. På det økonomiske omkvervet ser det ut som alle har det bra. Men dei legger for dagen stor dyktighet og energi.

Min bror har prøvd på ymse livbergingsarbeid. Först kom han med min onkel Martin over til Plaza i Nord Dakota. Martin var ein tur heimatt til Noreg i 1923. Det var då dårlege tider i Noreg. Difor hadde Ole hug på vera med. Han var då berre 16 år gammal. Onkel Martin var farmer i Nord Dakota. Ole var då ei tid her og hjalp til, medan han lært seg det engelske språket. Sidan reiste han til California til tante Gea, som budde der, og var der ei tid. Hans første store arbeid vart då han tok til som kokk i ein timberhusgjør i Washington ved Stillehavskysten. Her arbeide han i fleire år. Her arbeide også Eleanor, og dei vart såleis kjend med kvarandre. Då dei seinare vart gift, flytta dei til Silverton der hennar foreldre var busst. Ole starta opp med ein kalkunfarm og hadde 4000 av dei. Eleanor var friserdame og tok til

med eigen frisersalong. Dette yrket har ho drivi med heilt til no. Også no kan ho ha nokre dagar i veka. Medan ho held på med dette, ahdde ho fleire damer med seg til hjelpe. Ho har seld denne salongen no. Hennar syster arbeider der ein dag i veka. Vi har allereide vitja denne salongen dom låg i Silvertons by. Det var rom for mange der. Stor sekned av damer såg det ut for å vera, og fint var det i salongen.

Eleanor hadde også ein annan salong på ein annan stad der i Silverton. Også denne salongen har ho seld no. Ole har hatt mykje arbeid med å setje i stand desse salongane. Ole slutta for fleire år sidan med kalkunfarmen. Han har no forutan å setje i stand eiga hus og heim, som ligg 6 norske km frå Silverton, gjort i stand utleibustader. Såleis hadde han bygd no ein utleibustad

like i nærleiken av sitt eige hus. dette var no nettopp ferdig. Vi såg dit, og ein familie hadde allereide flytta inn. Det var koselig og praktisk med moderne teknikk. Elles hadde han åtte bustader i Silverton by i saman med den eine frisersalongen der. Vi har og sett inn i nokre av dess bustadene som alle var trivelege.

Før å avrunna dette reisebrevet denne gongen, må og først attende til den vakre naturen som kan omgi oss. her finnes det mange slags frukttrær og bærbusker. Alt av epler, plommer og pærer dyrkes for å nemne noko. Av alle sorlandske frukter er det vel berre appelsiner

som ikkje vokser. Elles alt av grønsaker, bær og dei store kornåkra er ein rik næringsveg. Skal vi snakke om husdyrhald her, vort det også stort. Mange som driver med fedrift har opp til 1000 mjølkekyr. Alt sal av mjølk går frå eige meieri til dei store butikk-sentra i byane.

Dette kan kanskje høyrest eventyrleg ut, men slik har vi møtt dette Silverton. Eg kan seinare kome attende til arbeidslivet, industri og ymse anna.

Alt i alt er det ei underleg oppleveling å møte Silverton. Det vert som eit draumeland du ikkje kunne ha tenkt deg.

Til draumelandet Amerika i Silverton, Oregon



Frå Silverton, Oregons vakre by



Ole og Eleanor Meland

GRUVA TILBUD

	FØR	NÅ
PRANA 75 dl	28.00	19.90
HVETEMEL 20 kg	26.00	21.90
CIRKEL KAFFE 1/4kg	8.95	6.95
KJEMPE MARIE KJEKS	9.45	6.80
APPELSIN JUICE 1 ltr.	4.55	3.50
RIBBE pr. kg	KUN	26.80
BACON pr. kg	KUN	26.80

fersk fisk og fiskmat tirsdag og torsdag

Ferske kjøtt- og delikatessevarer
fra Røros-Matalle dager

STIKK INNOM — TA EN TITT

Hilsen

GRUVA matsenter A.s

Røros - Tlf. 11775

«Snekkeren» som ble redaktør i «Retten»

I oktober 1923 skrev Fjell-Ljom at «en snekker fra Singsås skal nå overta redaksjonen i Arbeidets Rett».

Denne velmerte notisen skulle vel sette både meg og Retten i gapestokken. Den gang var jeg i arbeid hos en byggmester i Trondheim og bodde der.

En kveld fikk jeg besøk av redaktøren for Arbeider-Avisa, som etter ønske fra Tranmæl, oppfordret meg til å overta redaktørstillingen i Arbeidets Rett, da kommunisten Jens Galåem var satt på porten.

Jeg imøtekom Tranmæls ønske og 30. november inntok jeg plassen som redaktør i Retten og var der til 10. januar 1924, da jeg reiste til Oslo for å gå et journalistikurs.

Henry Harm overtok da plassen i Arbeidets Rett og var der til august samme år, da han fratrådte igjen.

Jeg var da i Singsås og drev trearbeide. Jeg drev mye laging av trekopper som jeg lærte av far, da jeg var bare 6-7 år gammel. Jeg husker at jeg 8 år gammel laget ei trebøtte til mor til å ha salt i på

fjøset. Arbeidet adler, heter det, og jeg har alltid satt pris på navnet **snekker**.

Jeg var nå i Singsås igjen. En dag fikk jeg telefon fra formannen i Arbeidets Rett som oppfordret meg til å overta redaktørplassen igjen. Dette var først i august. Jeg boyet meg for ønsket og den 11. august overtok jeg stillingen igjen.

11. august året etter sa jeg opp igjen. Jeg hadde nå fått kjennskap til den finansielle stilling i bladet. Den var håpløs, særlig på grunn av stor krise for alle i Røros som på alle andre steder. Kommunisten som var i bladet hadde kjørt bladet opp i en håpløs gjeldssituasjon.

Flere i bladstyret var stemt for å gi opp og legge ned. De satte saken på spissen og nesten truet meg til å ta oppsigelsen tilbake og overta alt kontorarbeide. Planen var å si opp en typograf og forretningsføreren, redusere bladet fra tre ganger ukentlig til to ganger. Budsjettet ble sterkt skåret ned og foreslått til 15 000 kroner.

Jeg tok så oppsigelsen tilbake og

tok på meg et uhyggelig slitt. Det ble ikke arbeidsdager for meg, men arbeidsdøgn. Det nesten umenneskelige slitet var hårdt, men jeg klarte det bra, takket være ei god helse.

Det var nesten vanskelig å være på kontoret i 4-tida om morgenen. Jeg gjorde unna alt kontorarbeide for kl. 6 for da å ta morgentoget nordover eller tråsykkelt ut på bygdene for å skrappe sammen penger og nyheter. Når jeg kom tilbake senkveld hadde jeg samlet så mye penger at jeg klarte ukens lønninger, eller det meste av dem.

En av avisguttene passet kontoret så dette ikke var stengt den tid jeg var borte. Det gikk fremover og dette holdt meg oppe til hver tid.

De 8 år jeg slet, fra 24 til 32, var magre og roynet hårdt på for oss alle i bladet, men det gikk godt fremover og dette holdt oss opp.

Da jeg gikk fra borde i 1932 var avis ovenpå igjen og gildfri. Arbeidet adler.

Per Foros

Per Foros' dikt til Fjell-Ljoms 75-års jubileum

*I «Ljomen» fra fjellet
i syttifem år
har folket fått lese
om skiftende kår,
om sorger og gleder
blant bumann og finn,
om marnta og handel
med torrfisk og skinn.*

*Til gruve oggård, ja,
til hytte og hus
kom Ljomen med tidend
til bonde og hus,
til strevsomme kvinner
så tapre som menn,
om de ikke nettopp
bar sverd ved sin lend.*

*I bygder og grender
i sør og i nord
var Ljomen på farten
med varmende ord.
For unge og gamle,
hvor innom han stakk,
kom hilsen tilbake
med hjertelig takk.*

*I hele det tidsrom
har Ljomen vært tolk
for tanker som gjører
hos distriktsfolk.
Hver bonde og berse
og same og prest
var samla, var Ljomen
en velkommen gjest.*

*Ja, slik har det vært nā
og slik må det bli,
så hellet fortsetter
i kommende tid.
La Ljomen få farte
fra sted til sted
med budskap til folket
om brorskap og fred.*

midt på blankeste dagen innmellem avis-arbeidet, samer som kom slentrende innom redaksjonen for å spandre en liten reinkjott på tollenkniven, småprat om hester med Johan Falkberget på Kaffestugga, og fine skiturer på fjellet om vinteren.

Jo, det var et spesielt miljø, og jeg tror at alle som har sett foten inntom det gamle avis-huset ved Hyttelva har fått et visst forhold til den lille lokal-avisa som hver dag strevde med å komme ut. Noen regelmessig arbeidstid var det ikke snakk om, men lokal-avisa ga deg likevel så mye mer, på andre måter.

Med disse spredte, små glimtene fra noen år tilbake ønsker jeg alt godt for Fjell-Ljom i årene videre framover!

Småglint av en «lærling i Ljoma»

Mitt første møte med Røros og Fjell-Ljom fant sted en mørk høstkveld for femten år siden, da jeg skulle begynne som journalist-lærling i Fjell-Ljom. Temmelig spent og forventningsfull satt jeg på motorvogna fra Trondheim til Røros den siste etappen av turen, og undret meg på hvordan det kunne finnes en by oppå på fjellidenne der?

Da toget stanset, kom forretningsfører Sverre Floor og kona på stasjonen i Røros for å ta i mot meg, og det vanket både en hyggelig mottakelse og kvedsmat heime hos dem på «Hauan».

Før en ungjente som var ganske fersk innen avis-verdenen og kom fra de brede bygder i Nord-Trondelag, var det en opplevelse å se Bergstaden og ikke minst det gamle avis-huset nede ved elva, det luktet herlig av trykksverte og aviser da jeg kom ned i avisas morgenene etter. En trivelig, gammeldags atmosfære fulgte hele huset og de som arbeidet der. Og på spørsmål om redaktøren var å treffen, fikk jeg til svar at «han står full ned i kjellera og burbere» seg. Så kom redakto-

ren, John Fossum, nybarbert og nynnende og ønsket den nye lærlingen velkommen. Etterpå fikk jeg hilse på de øvrige i huset.

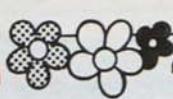
Dette ble oppbakten til tre opplevelsersrike år i «Ljomen», — en tid fylt av både glede og slitt, slik det daglige livet i en liten lokal-avis arter seg. Jeg ser for meg den store «lensmanns-stolen» som jeg ble anbragt i, — bildet av Johan Falkberget hengende på veggen i det lille, rotete redaksjonslokalet, Fossum-en i «sjef-stolen» med dagens postbunke foran seg, og den gamle vedloven der vi fyrté så det spraket når Røros-kulda satte inn og både vedpinner, «Retten» og gamle regninger ble flammenes rø. Jeg husker strabasiøse turer til Ålen, Glåmos og Brekkene på kommunestyremøter i snoføyka, og alt som daglig skjedde for å skaffe stoff til avisas. Kommunikasjonene var ikke av de beste i distrikset, og lokal-avisenes økonomi gjorde at redaktøren anbefalte sine medarbeidere om å bruke tommelelen så mye som mulig. Min kollega i «Retten» var heldigere stiltet, for han var fra Åla og kjørte moped, og

Av
Hildur Skogan
Røe

det hendte at han var snill kavalér og lot sin kvinnelige kollega i «Ljomen» få sitte på engang i blant.

Jeg husker vaskevannsfatet på hybelen, der vatnet fros til is i kalde netter, Røros-marnton der en kunne ta en svingom i Sangerhuset





tron-torget
TYNSET

Vi er nå distriktets største Ikke rart vi er i virkelig god humør om dagen.



Kjell Storinset er vår butikksjef på Tynset:

Bang & Olufsen 26" fargefjernsyn

er det apparatet de fleste av våre kunder velger.
I våre tv-vegger kan du selv sammenligne fjernsynsapparatene.
Men fordeles med Bang & Olufsen fargefjernsyn er det mange av på
baksiden også.

Kommer du innom, demonstrerer vi gjerne. Og viser deg
fordelene både fra forsiden og baksiden.

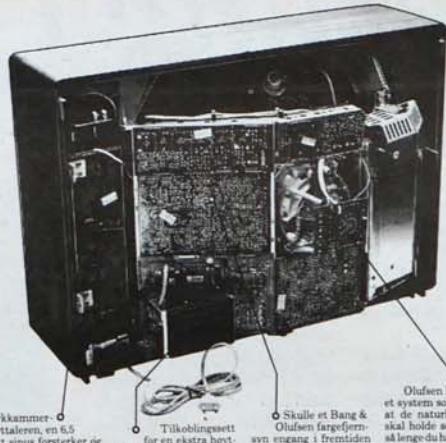
Utsalgspris
+ innbyttetilbud

Kr 7495,-
kr 800,-

Tilbudspris

6695,-

Ved avbet. kont. kr 2370,-, 48 avdrag å kr 91,- + renter



TYNSET MUSIKK A/S
radio tv
2501 Tynset

**SE BAR
FOR TI**

80

**GIR VI
SORT/
INNBY
26 TOP**

* Apparatet må være i brukbare

**Du han
hos os**

**fordi vi vil at
igjen og igjen**

Husk at vi har autoris
og Røros som gir ras
Vi monterer på dager
og parkere kan du gj





KJERKGATA
RØROS

ts største i vår bransje. arkelig godt salgs-

**SE BARE PÅ VÅRT TILBUD
FOR TIDEN 1.–30. NOVEMBER:**

800 KRONER

**GIR VI FOR DITT GAMLE
SORT/HVIT TV-APPARAT* VED
INNBYTTE I BANG & OLUFSEN
26 TOMMER FARGE-TV!**

* Apparatet må være i brukbar stand og ikke eldre enn 13 år (1963 mod.)

Du handler trygt hos oss

fordi vi vil at du skal komme tilbake igjen og
igjen og igjen og være fornøyd hver gang....

Husk at vi har autoriserte verksteder både på Tynset
og Røros som gir rask service når det trengs.

Vi monterer på dagen, våre 4 biler bringer raskt,
og parkere kan du gjøre foran begge forretninger.

Vår radio/tv tekniker
på Tynset, Torbj. Stunde



RØROS
radio tv

MUSIKK A
7461 Røros

A
set



LUFTSKIPET RØRÅSIANA

Av
Lullaby

PÅ morgenrødens vinger gled luftskipet «Røråsiana» høyere og høyere opp gjennom den tynne stratosfære, etter at det for lengst hadde slått rekorden med sine 40 000 meters høyde. Og ennå gled det med jevn og sikker fart opp gjennom eteren... Planeten Mars skulle ikke være så langt borte. Ihvertfall viste kompasset den riktige retning.

Ombord i dette høyst oppsiktsvekkende skip befant seg endel vitenskapsmenn og professorer samt astronomer. Skal nevne noe: Professor og vitenskapsmann Mr. Tallaksen fra London, vitenskapsmennene og professorene Dimitriki og Borasoff fra Moskva, samt astronomen G. G. Wall fra Philadelphia. Ikke å forglemme maskinreparatorene, finnlenderne Korhonen og Piccurinen, kokken Peter O. Syversrud fra Ålen og «Bergstads-Tidende» s spesielle utsendte medarbeider Leopold Larsa, der med fulgelse som nyhetsreporter, luftskipets oppfinner ingenier Emanuel Brown fra Vangroftdalen, samt sykepleierske sester Klara Josefine Ebberud fra Floro pr. Bergen.

Efterat «Røråsiana» hadde forlatt Kongens by, Kobenhavn, med veldige tilskuermasser tilstede, da skopet gled ut fra Idrettsparken, fulgte disse begivenhetenes gang med stor interesse. Nyhetsreporteren og professor Tallaksen holdt publikum å jour med dagens sensasjoner.

Eitersom skipet nærmet seg planeten, lå astronomene med sine langkikkerter og iakttok med spent oppmerksomhet begivenhetenes videre utvikling.

Så endelig — var målet nådd.

Velkommen...

impulser og nye veier og tanker omkring sitt forfatterskap. Mange landskjente navn var å finne og nye dukket opp i Breidablikk, og blant de nye i århundreskifte finner vi navn som Olav Duun, Johan Bojer, Hans Seland, Anders Hovden, Sven Moren, Rasmus Leland og Anders Vassbotten.

To av idsse fikk med tid og stunder sitt navn i salmeboken, Vassbotten med «Å leva det er å elsker» og Hovden med «Føger er landet du oss gav». Hovdens fedrelandssalme kan en trygt legge side om side med Garborgs og Blixs fedrelandssalmer.

Disse unge talener vokste opp i Fjell-Ljom s ånd. Hva bladet har betydd for åndslivet, lokalt og for vårt land kan vanskelig settes høyt nok. En håper at det Nye Fjell-Ljom følger etter i samme fotefar og ønsker bladet lykke til.

Kr.D.

Planeten Mars var bebodd. Beviser herfor fikk de da de øynt de røde uthusbygninger i utkanten av planeten, idet de ute ved gårdsgrjerdet ble var en person.

Ola Cornelius stod selv ute på tunet i rad topplue og skygget med håndflaten. — Da ropte han plutselig høyt til sin kone: «Kom Karolina, kom Karolina ska du få sjå noko rart! Skynd deg!»

Med ett gled «Røråsiana» med sin veldige dur over deres hoder. Men ute i luftrommet svevet en plakat fastbundet til en stem som falt direkte ned på gårdspllassen med et dump. Den grep bonde Ola Cornelius med bevende iver og leste på plakatens ene side: Stem på det Norske Arbeiderparti! Parole: «Hele folket i arbeide..»

— Nei pikando! Dette måtte vært trokkfeil. Ellers stemte han på Nasjonal Samling. Men på baksiden var skrevet med blyant: «Intet landingssted i siktet. På vei mot ukjente strande. Hilsen «Røråsiana»s besetning..»

Ola Cornelius ble lenge stående med lappen i hånden. — Jaså, det var den slags folk ute og seilte. Egentlig var han også fra Brekkens kommune, Røros, så navnet var ham ikke helt fremmed.

Endelig ble det røre blant «Røråsiana»s besetning. Folkene stremmet om hverandre. De var alle blitt var noe ganske ekstraordinært inne på himmelrommet etters. Tusenvis av mennesker inne på en grønlig plen like ved et vidunderlig tjern tumlet om hverandre. Titusener lå og plasket i vannet i den herlige julisol. Da nærmet seg med raske svømmetak Himlens skjonne strand. —

Dette med ett var «Røråsiana»s ankomst, alle løftet sine vinger, hevet seg opp over vannflaten og ble stående helt urerlig inne på landjorden for å betrakte denne mystiske pervasjon.

Og ettersom «Røråsiana» gled runde for runde for å finne et landingssted, kom englene Gabriel, Ueland, Korsmo og Didrik Fredriksa dem imøte med gulhvite vinger og med ropene: «Welcome to Paradise!»

Efterat det veldige maskineri hadde plassert seg blant planetens vidunderligste blomster og den nye siviliserte befolkning, ble dørene på «Røråsiana» åpnet, og de høye herrer steg ut en for en, og ble mottatt av oppsynsmannen, St. Peter, der kom dem haltenate imøte med en solvstav i den ene hånd og en sver skinnende solv nøkkel i den andre. Den kastet sitt sterke skinnutover omegnen.

En halv time senere kom Vår Herre iført hvit kappe og med sitt gylde, lange hår flagrende i senden vindene.

Professor Tallaksen hilste på ham med ordene: «Glück auf» og «Vår ringe makt er lite verd,» hvoretter et veldig orkesterkom-

pani på 2000 mann fikk i oppdrag å stille opp foran skipet. De spilte bl.a. «Deilig er jorden», «Da brekkingan med fler», «Deutschland», Deutschland über alles, m.fl.

Vår Herre hilste så på de øvrige og besa deretter skipets konstruksjon. Han ble høylig forbausest over den oppsiktveskende nyhet på flyteknikkers område og gratulerte ingenier Borow med det vellykkede oppfinnemnet med det hjerteligste håndtrykk:

— Jeg har lenge ventet dette epokegiorende oppfinnemnet, men ingen annen har før maktet denne trummen. Gratulerer!

Umiddelbart etter stremmet all verdens nasjonaliteter omkring skipets veldige gondol.

Folkene fra planeten jorden ble nå buden inn på en flottere aftens, ofgjor å hvile ut etter flyvingens strabaser.

De satt samlet inne i «Gamle café Jerome» til smørbrød med gomm og eventuelt spillegg som pålegg.

Så kom kelner Ambjørnsen fra Glåmos og satte frem endel flasker Ismaelol, samt separert mjølk.

— Versgo, sa han.

Herrene drakk, og frøken Ebbedrud kom straks i ivrig samtale med evangelist Knut Kristoffersen fra Tufsingdalen. Han ble mye intatt i henne og spurte om det var hun, som hadde arbeidet på misjonsmarken i Afrika. Men hun beklaget, at så ikke var tilfellet. derimot hadde hun virket en kort tid i Riast-distriket.

Litt etter kom det to mann inn i kaféen, den ene noe mistenklig av

utseende. Da banket festkomitéens formann i bordplaten, så knoklene ble helt hvite: «Saul, Saul! Hvorfor forfolger du etter David? Du må slutte meg der tullstrekka no!»

Klokka to satt herskapet tilbords i Paulus Hall og aventet en bedre festmiddag, rettene besto i dag av avkøkt småflynde, som Budalingens lille trofaste skare hadde fisket, liggende ytterst ute på tangen. Jordan en varm og lummer julikveld. Samt tyttebærsuppen som kom til å smake selskapet så helt fortrefelig. esserten besto av krem med tyttebær.

Nåvel! Det lakket og led mot kveld. Før aftensmåltidet utsatte Vår Herre: «Dagen skrider hen, og natten stunder til. Jeg og St. Peter går bort for å berede eder hvile.»

Pinselljens sang- og blandetkor med kvintett skulle foredra en del sang- og musikknummer i anledning de ærede gjesters besøk.

Solosang av sangerinnen Isissi Isidora Nebukazar, Jerikos blennende skjønnhet, samt evangeliets forkynnelse ved «pastor Gloersen fra Sagene Ring, Oslo. En underholdende kveldsstund. Særlig vakte miss Isissi sin spesielle oppmerksomhet ved sin eminentne sopran, og veldig jubel for fremførelsen av sine sanger; «Se Norways blomsterdal», «Europa, du vene», og «I Sarons liideal».

Natten over Helliga Staden... Småfluglene kvidret ved morgengry sin evig unge og verdensberømte melodion, som de alltid har gjort gjennom generasjoner tilbake, og som var like aktuell i dag.

Solen stekte så deilig nå, og ute på gressplene boltrer ungdommen seg. Fotballen rullet i livets vår. — Og over inngangsportalen til gressbanen stod det med store og fete gullbokstaver: «En sund sjel i et sundt legeme.» Det var de kristelige ungdomsforeningene, som her hadde sine treningsstider i likhet med Kobenhavns ungdomsflokk tilhørende samme forening.

Borte ved teltene hvor Sett og hans etterkommere og Kain og hans holdt tilhuse, stod en tjener ved navn Elieser og holdt vakt over en stor trekiste.

Journalisten spurte om han hadde honningkake å selge; men tjeneren fortalte at det var Paulus' brev til hebreerne, romerne og korinterne han hadde liggende i kisten. «Men De har vel lest disse brev?» spurte journalisten. «Nei, er De gal mann,» svarte tjeneren, «trof De jeg leser andre folks brev?»

Ved middagsbordet i dag var benket mange kjente personligheter fra den hellige skrift. Vi finner dem ved karbonadebordene, fra venstre ved nordre langbord; og skal nevne en del: Dronning Cleopatra, Annas, forhv. ypperstrest, og Kajafas' farfar, Kong Herodes, Pottifars hustru, bestyrerinnen av Himmeriks-salens dampkjøkken. Adam og Eva i egen høye person vakte ellers oppmerksomhet. Ved tverrenden døperen Johannes og trykkeren Luther, samt midt mellom disse to, påleggersken Monita Fellow fra Montenegro, en vidunderlig vakker dame. Envidere: Pilatus, kong Salomon, Absalon,



Ola Cornelius Rabbens store uppremerte okse

den vakre, med borddame frøken Stinerom, samt profeten Eliser og Klara fra Sahara.

Ved sørde langbord: KONG Farao og sangerinnen Isissi Isidora. Negerbokseren Barrling Siki og halsspesialist Langenputh og barfotdanserinnen fraulein Mirjam Wenche Urtegård. Moses soster Mirjam med kavalér, hollenderflyveren van der Leer, ennvidere forfatteren Karl Gustav Adolf Flekerud hvis verdensberømte roman «Mene Tekel» var verdenssukcess av rang, og frøken Hanna von Morgensterna, Himmeriks skjonne 23-årige bokholderske, Keiser Augustus og lappefogd Vassermann, samt bestepappa Akas, ved tverrenden sås boktrykker Gasser mann, sjefredaktør Bomann i «Salighets-Tidende» (Vanlig opplegg 2 milliarder). Redaksjonssekretær i «Salighets-Tidende» landsutgave, «Apostenes Gjerninger», frk. Agathe Lundendorp fra København. I midten ved rundbordet var plassert festkomitéens formann og alle hans 12 disipler, hjorteskytter Elgåen, samt personalet fra Rorásiana.

Den øvrige garde, de millioner som møttes her, var plassert i den tilstøtende del av Himmeriks-salen, hvor der var oppstilt en veldig høyttaler for at hvert ord av pastor Ånensens tale skulle nå alles ører.

Utpå ettermiddagen ved kaffetid, kom der to mann draende på flere større kasser «Roroskavring», det skulle bli en liten snakebit på de stedlige autoriteter var forutsetningen. Men ikke alle fikk. Det strakk ikke på langt nær til. Men de som fikk folte alle en velbehage lig mersmak i munnen, selv de fornemste smultringleverandører fra oven konstaterte fakta av nevnte vare.

Om aftenen var der stort sel-skaplig samvær i Rococco-salen. «Rorásianas» besetning var innbudd til festen.

Der ble traktert med melkesjokolade og potetskaker, spanske, franske og lithauske vafler, samt de danske wienerbred der ikke hadde noe synnerlig etterspørsel.

Eh bien! Eller nåvel som det heter i Norge. Her ble da pratet litt om ditt og datt. Og under samvaret kom journalist Leopold i ivrig samtale med Josef.

«Si meg: dengang De ble hivet ned i brønnen, slo De Dem noe?

Josef så opp med sine illfulle øyne:

«Nei, kan ikke si det! Men bronnen var dyp, og full av innmari gorrstrosk. Uff a meg!»

«Uff! Dette måtte vera nifts!»

Journalisten puffet fortrolig Josef i albuen og spurte:

«Si meg: Hvem er disse to?» Han pekte på to herrer i det ene hjørnet der satt og drakk et glass Ismaeløl. den en var glattbarbert og hadde en lett rosa teint, den annen ubarbert og hadde blekfet hudfarve der manglet Palmolive-såpens fortrefelige egenskaper dessangående.

«Esau og Jakob.»

«Nei jasså! E det det!»

Jakob er yndig,» innskjøt Josef, og kastede sine øyne bort på ham. «Nydelige blå øyne, og damenes forgudeide yndling. Men Esau der imot kaller dem bare for Sodomas og Gomorras skrekke.»

«Nei jasså, sier du det?»

Der ble et øyeblikks taushet. Men så tok journalisten igjen til orde:

«Men du Josef? Si meg er Cleo-

patra gift? Skulle ha vært hyggelig å fått et intervju med henne.»

Josef rystet misbilligende på hodet:

«Nei, men hun er forlovet med denfranske kammertjener, Carlo Cameron. Hennes nåværende tilbeder og elsker. Selv har hun innestående i Ålborg Sikkerhetsbank en formue på 3 millioner kroner og 44 øre som er testamentert til hennes lille yndlingshund Passop.»

Så spilte Budapestørkesteret, og operasanger Caruso sang noen av sine verdensberømtechlagere under massene veldige begeistring. Særlig vakte «Drømmenes natt» veldig applaus.

Senere på aftenen ble herskapet ledsaget til Himmeriks Tjern for å bivåne de hoytidelige øyeblikk gondolene gled hen over tjernet under skjønn harpemusikk.

Tusener av gondoler gled hen over vannene. Og lysrefleksjoner i alle farvenyanter kastet sin illuminasjon over landskapet hvor allting virket festlig i nattens små timer. — Et silregn, fint duskregn som varte noen få minutter gjorde havene så grønne og frodige. Og en lysegul regnbue seg senket over tjernet og omegnen forvirrig. Og tonene av «Forsoningsdagen» lod etter oggater overalt. Det var aldri vinter her hjemme. Bare som en fin målt septembertid i Norge.

Den påfølgende dag var herskapet ute og bilte. De suste etter den fine brede landevei langs Josefine-dalen, forbi Soria Moria slott, forbi The Baptist Unions prektige lokaler, og stanset omsider opp ved en risende kilde, hvor der sto en vakker kvinne iferd ned å bære en krukke vann på hodet.

«Hvem er det?» spurte journalisten henvendt til Josef som fulgte som cicerone.

«Dette er Rachel om hvem I sikkerliggen have hørt.»

«Nei jasså e det det! Så vidunderlig fager hu er!»

Josef nikket småflirende. «O, yes! Smukke kvinne alle elske:»

Og med ett spratt Rorosgutten drog bort til henne og tok av seg hatten med et hoflig bukk: «Godt drøgen. Fint vær i dag!» Hun rodmest lett på sine vidunderlige kinner.

Rachel med det sorte, krollete hår smilte, men herunder rørte der seg noen dramatiske følelser i hans indre. Vidunderlige smilehuller, når hun snakket. Og så de perlekvite pene tenner. Ne, han sto ikke imot det svakere kjønn.

Han kom henne nærmere. Vannkrukken hadde hun satt fra seg. «Gi meg litt å drikke, frøken,» sa han. «Jeg ble så skrekkelig torst etter spekepolsa hans R. K. Almåvoll.»

«Bare drikk, herre! Og kameraten din skal også få.» Rørosingen drakk. — Ah, enestående kildenvann.

«Frøken!» Han tok henne om livet. «Hvem er De egentlig?» Jeg? Jeg er datter av Laban. Og har en syster Lea.»

«Javisst, ja. Og je e eldste guten has far.»

«Og hvor er De fra?» spurte hun gledesstrålende.

Fra Norge med alle de klippeborgene. Et vidunderlig land. An der schönene, blauen Hyttelva, frøken.

Bilen tutet til avgang. Tiden var kort. «Rachel», sa journalisten, og tok i hennes frodige arm, og ville

kysse henne, men hun støtte ham tilbake.

«Ekling!»

— Javel, svarte han, og ga henne hånden til farvel. Du får bare ha det.

Øg bilen rullet videre til verdens største avistrykkeri som mål.

Ved veikanten under en stor palmegren satt der en eldre tyrk, Abdullah Mohn fra Konstantinopel og dupp. Hans gamle kamel «Gosakk» sto bundet, mens gubben selv drømte tilbake til den tid, da han vandret den grønne sti sammen med ung Margueritha fra Vinge- len.

På veien videre møtte de en stor buss full av Tuftsingdøler og Sømådalinger og kálhoder. Man hadde hostet markens grøde.

Inne i «Salighets-Tidende»s velvilde saler tumlet typografer, litografer, avtrykkere, maskinsettere, trykkere, påleggersker og klisjekamere og ombrekkerne om hverandre av alle verdens folkeslag. Og rotasjonspressens besyndelige maktpredikte millioner av eksemplarer rundt om.

Det var det første «menneskene fra jorderike» ble var i dag var overskriften: «Celebret besøk inn de Edens home».

Journalisten fra «Bergstad-Tidende» ble vel orientert av overfaktor Jeremiassen, som også fremviste et sjema over firmaets arbeidende krefter. «Som Ni ser er dette et veldig konstituert bladforetagende, dobbelt så stort som New York Times, Chicago Tribune og Gauldalsposten til sammen. Her arbeider 777 russere, 333 rumener, 66 mongoler, 205 skandinaver, 4 nazaraerer og 2 nyplassinger.

I kaffepausen satte professor Talaksen sin His Master's Voice igang: «Og det blir etter sol og sommer», lod smektede.

— Var ikke dette en vidunderlig sang og musikk? henvendt til sjefredaktør Bomann.

— Ikke siden Carous dager.

Så gikk platen «Her står vi nu så

ene og i fremmed land», vakte sympatisk glede overalt.

Utpå ettermiddagen skulle herskapet besøke «Østre Jordans Gamlejem», hvor servertes Liptons the og hembaktkake med smør på fra Hitterdalens smørlag.

Journalisten skulle også besøke en eldre nors-amerikaner, Eirick Kjurrubredahlslien, som han hadde en hilsen med til en skomaker på hagen.

Eirick var nemlig bror til soster å mor til fru fabro — om det var akkurat slik, husket han ikke, ti han hadde ikke papirene med. Hitterdal var Kjurrubredahlslien en av maskinpusser Glengeruds barne-barn-børns-barn. Ne, han husket ikke så noye.

Den siste dag vi var på denne vidunderlige planet ble der foranstartet en festlighet i The Baptist Union for herskapet, hvor flere store kara og små kvinnfolk talte.

Oppholdet på denne planet gjaldt etter loven kun tre døgn for uomvendte nasjoner.

Journalisten fra Bergstaden fikk i siste liten et intervju med en av de eldste.

— Det er vel lenge siden du var på jorden nå, sa journalisten.

— Ja, det skal være visst. Jeg minnes dog første Rorosmartnan såvidt.

Og der rant noen krystallklare tårer nedover kjækkaen.

— Tross mye elendighet er det godt godt å bo på jorden, sa journalisten.

— Se det, se det, sa plantemannen. Hils alle folkeslag, og spesielt galåingene med, at også vi lever bra og I skal leve.

— Ska komme ihu de ja.

Ved midnattsleite kom astronomen G. G. Wall hen til vaktmesteren og ba om å forlenge oppholdstidstidet. Enkelte viste å berette, at det var drønning Cleopatra, som hadde sett Walls hjerte i brann.

— Du var god den gangen, du gikk på vatna, sa journalisten, henvendt til en fisker. Driver du nå med isfiske?

— Nei, helst tar jeg Aursundisen når det bys.

Den er mere seiglivet fjellfisken. Siste dag.

Professorene og videnskapsmennene sto i dag i ivrig samtale og beundret sola og månen og de lysende stjerner, som filmet ens øyne imot fra den golde jord. Det var et veldig verk installert fra verdens skapelse av.

— Noe sånt kan ikke elektrikere

Hansen & Sonner i København fullfore, sa ingenier Borow. Og heri hadde han så visstlig rett.

«Rorásiana» sto ferdig til avgang. Alt var klappet og klart. Profesorene folte seg nervøse for nedgangen.

Men de fikk den trøst, at den Vårherre vil bevare er uten fare, alle hverdag.

Og besetningen utbragte: «Clück Auf!» Og det veldige hornmusikk-korps, bestående av 400 kosakkere, russere, italienere, polakker og hessdeler intonerte med: «Innafor eller utover...»

Og — så gled «Rorásiana»-boretter slettene ved Sondre Tjern, og ble løftet ut fra himmelgeometet og bega seg på vei til hjemlandet.

På aftenroden vinger gled «Rorásiana» som en liten prikk oppe under himmelhelvet. — Men ned på landeveiene ved Jerusalem ble eseldriverne var noe usædvanlig komme durende over deres hoder. — Det gled forbi Nebo bjerg like overfor Jeriko, og videre henover Moabs ødemarker — — over Middelhavet — på vei tilbake til Europa — og Molindalen.

Tre minnerike navn

Fortsettelse fra side 7

Olav Trygve Hagen

Olav Trygve var den eneste av barna til Kristine og Ole Hagen som kom til å leve opp. Så hadde han blitt 94 år dersom han har levd til 3. november då. Men han døde i sommer og ble begravet på Vår Frelsers Gravlund den 21. juli. Det var på forhånd bestemt hvor han skulle ligge, ved siden av A. Reitan. Han fulgte Helmer Steen fra Kvikne dit en gang og viste ham gravplassen sin. — «Jeg blir nå liggende litt lavt da, men det får nå så være,» sa han til Stoen.

Han var utdannet lærer, men så ble han uehbledig syk og måtte slutte. Far hans hadde bygd seg hus på Tønsakerjordet i Eidsvold, og der bodde Olav Trygve hele sin tid når han ikke var på utenlandsreiser. Jeg skrev nekrolog om han, men det er vanskelig å skrive om et

Fjell-Ljom

Utkommer tirsdag, torsdag og lørdag. Tlf. Røros 11012.

Utgiver: Lokalavis Fjell-Ljom A.s.

Sats og montasje: Røros-Trykk A.s.

Rotasjon: Arbeidets Rett.

Faste medarbeidere:

Næss, Øyvind, redaktør.

Tveiten, Åse, red.skr.

Alstad, Inger Johanne, journalist.

Kvarving, Knut, forretningsfører.

Når det
gjelder møbler så er stedet

MØBELHUSET

FRI UTKJØRING Tlf. 173 AVBETALING

Menneskets adelsmerke

Ordene kan være både varme og sterke, og talens bruk er menneskets adelsmerke. Men om vi er adelsmenn kan det nok være tvil, — det spørsv hvilket vi bruker «vårt adelsmerke» til.

Arne Reitan

Tre minnerike...

Fortsettelse fra forrige side

overbegavet menneske. Jeg hadde et bilde av ham. Det la jeg med til Østlendingen, da den finnes i de fleste husstander i Kvikne. Men ved en teknisk feil ble ikke bildet med, hvilket redaksjonen der beklaget. Nå legger jeg det med til Fjell-Ljpm. Det er vel tatt for ca. 40 år siden. Studer dette anskiet. Musikals var han som få: Så var han språkgeni. Han talte 7 språk og det vesentlige av det var selvlaert.

Han var venstremann, nynorsk-mann og kunne ikke bli annet enn kviknedol, selv om han bodde på Eidsvold siden han flyttet dit sammen med foreldra. Hagen var ivrig Fjell-Ljom-leser.

Takk!

Den fattige mannen ned i bakken fikk stor hjelpe av bonden på Li, folk sa det var skralt nok med takken, og det var det da noe i.

Men bonden han boyde sin nakke og sa: «Hør nå her, det er vi, som helst har all grunn til å takke fordi vi har noe å gi.»

Arne Reitan

Avertér i Fjell-Ljom

Velkommen
til en hyggelig
handel

Einar Østby



Ta vare på Deres øyne
de skal være hele livet
La Deres brille
kontrolleres regelmessig

SVERRE MAGNUS GISETT
Brilleoptikk

Storgata 4 - 2300 NARAN - Tlf. 21 239
Kjerksgata 4 - 2460 RØROS - Tlf. 11 981

BINGO

I DALSBYGDA SAMFUNNSHUS FK. TIRSDAG KL. 20.00
2 røvere á 1000, gavekort 200, 100, 50, kjøtt- og matvarer m.m.
Jack-Pot — 21-spill
Buss fra Røros via Galåen og Os. Vel møtt —
Idrettslaget Nansen



MIDT I MOTEBILDET

kåres

TYNSET

herre & damekonfeksjon

Velkommen til en god handel

VI HAR ALT I ELEKTRISK UTSTYR

- | | |
|--|--|
| <input type="checkbox"/> LYS | <input type="checkbox"/> KJØLE- OG FRYSESKAP |
| <input type="checkbox"/> KJØKKENARTIKLER | <input type="checkbox"/> SAMT TV |
| <input type="checkbox"/> KOMFYRER | <input type="checkbox"/> RADIO OG STEREO |



RADIO & ELEKTRISK A.S.

2500 Tynset - Tlf. 10

Lag saker
og ting selv



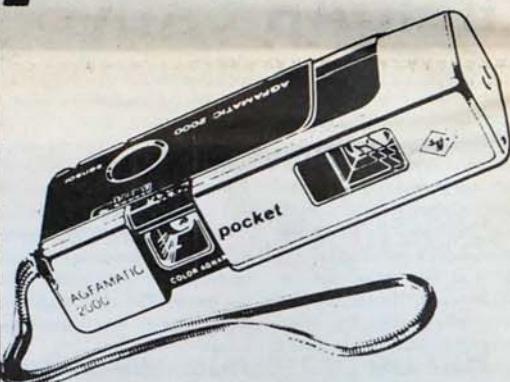
Røros Husflidsutsalg

Bilder til jul?

Vær ute i god tid
TIMEBESTILLING TELEFON 11 569

GALÅEN FOTO
7460 RØROS

Agfamatic pocket



Agfamatic 2000 pocket
Sensor-det eneste
lommekameraet
som tar Sensor-skarpe
bilder.

JUBELPRISER

PÅ AGFA LOMMEKAMERAER

	Jubel-pris
Agfamatic 1000	kr 195,-
Agfamatic 2000 reisesett	225,-
Agfamatic 2000 gavepakk.....	225,-
Agfamatic 3000 gavepakk.....	255,-
Agfamatic 3000 gavepakk.....	365,-

Foto Sandnes a/s

Røros
Tlf. 11 118



Tynset
Tlf. 728



Seiko
er internasjonalt kjent
for sin høyekvalitet og
pålitelighet



URMAKER
REIDAR LAULO

Tynset Glass-
og Rammefforretning

Telefon 45

GLASS · STENTØY · KJØKKENUTSTYR · VINDUSGLASS
SPEILGLASS · BILGLASS · RAMMELISTER · FOTORAMMER
SPEIL · INNRAMMING

Har De problemer med
julegaven til slekt
og venner i utlandet?
Kanskje vi kan hjelpe Dem?

Vi pakker og sender
— og De sparer 1/6
av prisen (moms)

Røros Husflidsutsalg



L. Wahl, Røros — Telefon 11122

Sjokolade · Frukt
Tobakk · Ukeblader · Grønnsaker



Politikerne rår ikke grunnen alene. De er forpliktet av sitt partiprogram når de skal ta stilling i viktige saker.

Vekst- og energipolitikken vil bli avgjørende for om vi kan unngå å bygge ut kjernekraft.

Senterpartiets program for Stortingsperioden 1977–1981 blir utarbeidet nå. Kom og si din mening om de politiske linjer Senterpartiet skal følge!

Du kan ta kontakt med Senterpartiet i din kommune.

Har du ikke tid eller anledning til å være med i en studiegruppe, så send inn kupongen. — Ta et klart standpunkt til energipolitikken nå!

Si din mening gjennom
senter partiet

Ser-Trendelag Senterparti
Bendernes Hus,
7000 Trondheim.
Tlf. 2312

iittala 
**Bli med i
SOLARIS
konkur-
ransen***



Solaris tallerken — design Tapio Wirkkula — god i bruk — hyggelig med litt nytt. Solaris-serien består av forskjellige typer tallerkner, boller, fat og skåler.

* Lag et slagord for Solaris-serien på maksimum 5 ord. Forslagene jurieres. Kr. 10.000,- i premier. Konkurranseregler m/kupong får Du hos oss.

25% rabatt på Solaris-serien i perioden 1. 26. november 1976

Vi er en TIL BORDS-butikk



J. Engzelius & Søn
ESTD. 1860
7460 RØROS

Elektrolux frysebokser

Nå er
Elektrolux frysebokser billige
Priseks.: TC 145 410 l.
kr 1700,-

**RØROS ELEKTRISITETSVERK
BUTIKKEN** **TLF. 1151**

GRATULERER MED DAGEN!



Hva gir man til en fødselsdag? Gavesjekk! Så kan mottakeren kjøpe noe han virkelig ønsker seg selv. Praktisk for begge parter.



**Nord-Østerdal
Sparebank**

Tynset · Alvdal · Folldal · Kvikne



RØROS SAMVIRKELAG

Din (forbrukerens) egen forretning.
3% kjøpeutbytte.
6% rente på låneinnskudd.

Vi skaffer det meste av det du trenger
til daglig.

DOMUS:

Manufaktur · Dagligvarer · Ferskvarer · Jernvare · Sport

ELEKTROSENTER:

Alt i kjøleskap/frys. Vaskemaskiner · Småelektrisk · Radio · TV · Belysning.

MØBELSENTER:

Alt i møbler · Madrasser · Gulvtepper.

BYGGSENTER:

Byggvarer · Verktøy · Maling · Tapeter · gulvbelegg.

NÆRBUTIKKER:

Haugene · Stormoen · Glåmos.

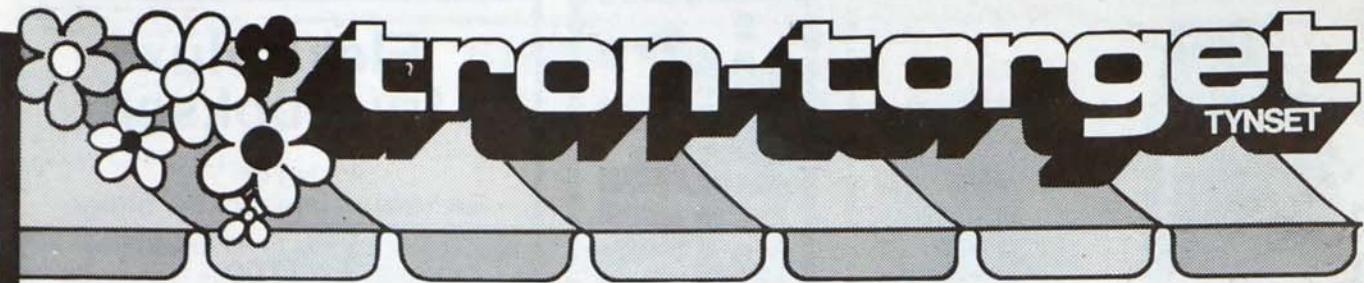
OK-STASJONEN:

Autorisert bilverksted. Servicestasjon · Bensin · Fyringsolje · Rekvisita.

Velkommen som medlem i

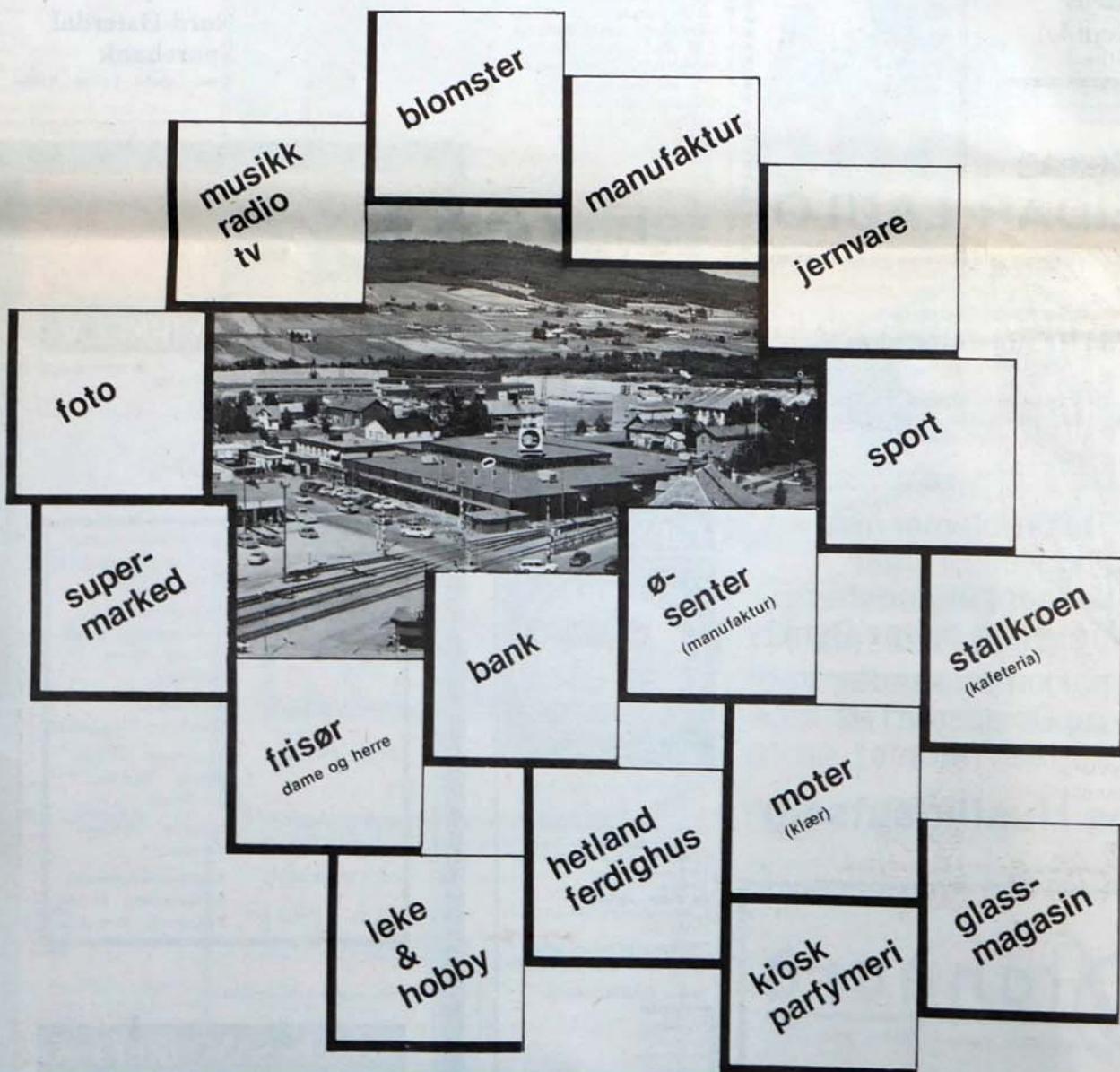
RØROS SAMVIRKELAG

TLF. 11122



Hos oss er det sommer hele året!

4000 m² med forretninger fra de forskjelligste bransjer under samme tak



Kjøpesenteret med torgmiljø

FAVØRTILBUD



**Mikkjel
Fønhus**

Favørtildbud nå — bare kr 53,- pr. bind, samlet pris kr 795,-.

Dette tilbud gelder fram til 31/12 -76. Etter denne dato vil prisen være kr 900,-.

De sparer med andre ord 105 kroner (tilsvarende praktisk talt prisen for 2 hele bind) ved å bestille straks.

Amnéus'
Boghandel
7460 Røros

**Den
moderne
oppslags-
bok**



Stort utvalg i
KOSMETIKK · SMYKKER
PARFYMER
VESKER · BARBERSAKER



-Min frisorsalong
anbefales
Salg av kosmetika
Moteriktig hårklipp
og strukturbehandling

Alfred Tellefsen
Tlf. 11 136 · 7460 Røros

SPAR og LÅN

**INNTIL KR. 60.000,-
UTEN SIKKERHET !**

Lånet gis etter følgende regler

1 års sparing: 1 x sparebeløpet, maks. kr. 60.000,-
2 års sparing: 2 x sparebeløpet, maks. kr. 60.000,-
3 års sparing: 3 x sparebeløpet, maks. kr. 60.000,-
Eks.

Månedlig sparebeløp kr. 350,— i 3 år:
Kr. 350,— × 36 = kr. 12.600,-
Lånerett kr. 12.600,— × 3 = » 37.800,-
Du disponerer kr. 50.400,-
I tillegg kommer også innskuddsrente i spareperioden.

Forutsetning for lånet

Tilbuddet er basert på en fast månedlig sparing.

Formålet

Formålet med lånet er oss uvedkommende.

Gunstig tilbakebetaling

Det månedlige tilbakebetalingsbeløp er lik sparebeløpet. Renten kommer i tillegg.
Inntil 9 års tilbakebetaling.

SPAR og LÅN i **Forretningsbanken** a/s

*Banken
der du
trives*

VOLKSWAGEN **Audi**

SALG OG SERVICE

Audi 100 Lx	75	22000 km
Datsun 120 Y st.v.....	74	53000 km
VW K 70	72	50000 km
VW 1302 S	72	74000 km
Ford Escort st.v.....	71	75000 km

Salgsavdeling
TIRSDAG ÅPENT TIL
KL. 19.00



Grendahl Auto a/s
RØROS TLF. 11 262

VOLKSWAGEN **Audi**

lamit
sikkerhetsglass
verner liv og verdier

LAMIT er markedets eneste norskproduserte, laminerte sikkerhetsglass.

LAMIT leveres som laminerte frontruter til biler, som sikkerhetsglass til bygningsindustrien, til vemehytter på traktorer og anleggsmaskiner, som skuddsikkert glass i kasseverskranker. LAMIT leveres også på bestilling: — «skreddersydd» for vern av liv og verdier.



Når De kommer hjem fra en slitsom handelstur i Bergstaden
smaker det godt med kaker og kaffe fra

I Reider Selboe
Bakeri e Konditori



DE FINNER VÅRT NYE
BAKERI OG KONDITORI I BERGMANNSGATA!
VELKOMMEN TIL EN HYGGELIG HANDEL

Ford

BRUKTE BILER

Se vårt utvalg av brukte biler utstilt i bilhallen.
Vi nevner:

TAUNUS GXL Coupe brun.....	74
TAUNUS 1600 L 4 dr. grønn.....	74
TAUNUS 1600 L 2 dr. beige.....	74
TAUNUS 1600 L 2 dr. hvit.....	73
TAUNUS 1600 L 2 dr. rød.....	72
TAUNUS 1600 L 2 dr. rød.....	71
CORTINA 1600 L 2 dr. brun.....	73
CORTINA 1600 L 2 dr. blå.....	73
ESCORT 1300 2 dr. gul.....	74
ESCORT 1300 2 dr. rød.....	71
FIAT 128 2 dr. blå.....	74
MAZDA 1300 2 dr. brun.....	76
MAZDA 929 4 dr. grønn.....	75
TAUNUS 17M 4 dr. blå.....	69
PEUGEOT 203 4 dr. brun.....	73

Avbetaling — Innbytte

Tirsdag kveldsåpning til kl. 19.00

RØROS AUTO a/s

Tlf. 11 1855



Onsdag-torsdag og fredag holder vi åpent til kl. 22.00.
Vi serverer kaffe bred à la Carte.
Dessuten har vi TV-rom, billiardsalong med 2 bord og diverse spill i kjelleren.
Hjertelig velkommen til en hyggelig kosekveld.

Strikk julegaven nå



Dette er vår modell nr. 4073 fra Sandnes Ullvarefabrikk
Høstens mest populære modell

Sett i gang snarest

VI HJELPER MED RÅD OG TRÅD

REIMERS
PÅ RØROS

ØDEGÅRDS TRYKKERI

RØROS TLF. 11 044

VI ønsker vår kollega Fjell-Ljom
VI ØNSKER VÅR KOLLEGA FJELL-LJM
ET NYTT LIV SOM LJOMER I NORSK AVISVERDEN

Med hilsen fra Østfold

Øvre Smaalenene

Bladet «Hordaland»

på VOSS ynskjer til lukke med jubileet,
og vonar at det nye FJELL-LJOM vil vera
«liv lag» i åra frametter!

VI GRATULERER

90-ÅRINGEN FJELL-LJOM MED JUBILEET
— OG HÅPER SYKDOMMEN FRA VINTER ER KURERT

Hilsen en liten kollega i Nittedal

varingen

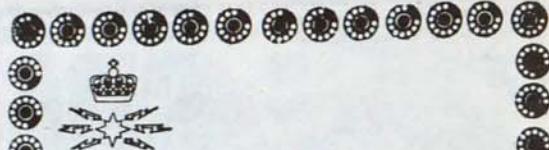
Lokalavis for Nittedal og Hakadal

Kaffestuggu

Røros

KAFFE
KAKER
MIDDAG
ØL
MINERALVANN

Åpningstid: 8.00—19.00
Søndag: 11.30—18.00



NY TELEFONKATALOG

1976-utgaven av telefonkatalogen for Nord- og Sør-Trøndelag (del 9) bringes ut i disse dager.

I forbindelse med utgivelse av en ny telefonkatalog foretas omkoplinger i telefonnettet. Den nye katalogen må derfor ikke taes i bruk før tirsdag 16. november 1976.

Televerket
Steinkjer teleområde

Televerket
Trondheim teleområde

Vi anbefaler

Hotel-kaféen

ÅPENT FRA KL. 8.00 TIL KL. 20.00
MIDDAG FRA KL. 12.00



Vi gratulerer
med de neste
nitti årene —
de beste!

Med hilsen

lokalavisen for Toten,
totningers talerør —
Deres rådgiver og
hjelper i alt som
gjelder Toten handels-
distrikt:

Totens Blad

tlf. 061 / 60 766 · LENA

Røros Folkebibliotek

ÅPNINGSTIDER:

Mandag	17.00—19.00
Tirsdag	
11.00—13.30	17.00—19.00
Onsdag	16.00—19.00
Torsdag	
11.00—13.30	17.00—19.00
Fredag	17.00—19.00
Lørdag	11.00—13.30
	Gamle og nye lånerere velkommen!

Vi gratulerer

Fjell-Ljom med 90-årsjubileet
og ønsker hell og lykke med de kommende år

Varden Avisen Skien

Stavanger Aftenblad

Vi gratulerer

med jubileet og ønsker all hell og fremgang

Indre Akershus Blad

Fjordenes Tidende

Størst i Nordfjord

Moderne utstyr for avisproduksjon og trykksaker
i offset.

PRØV OSS!

FRÅ GULATINGS FJORDAR ME ROPAR MOT FJELL:
FEST SO DET LJOMAR — SO LEVER DE VEL!

Gula  Tidende

Bergen,
tek og mot nye leesarar

TELEN

ønsker lykke til med jubileet

KOLLEGA FJELL-LJOM
gratuleres hjertligst med
90 års jubileet

JUBILANTEN TRYKKES HOS OSS

Arbeidets Rett
— den aktuelle lokalavisa —

LES

Vesteraalens
Avis
8451 Stokmarknes

Avisen som
øker mest i Lofoten og Vesterålen

VÅRT LAND
kristen dagsavis
partipolitisk uavhengig

Sunnhordland

Organ for Sunnhordlandsbygdene
med sine 75 helsar 90-åringen

Fjell-Ljom for lokalmiljøet

Morgenbladet

avisen som tar igjen for hele landet

MORGENBLADET
GRATULERER FJELL-LJOM MED DEN STORE DAGEN

Lykke til med jubileet

Skal det gå bra i fortsettelsen
er det svært om å gjøre at alle mann har den rette ånd
— slik den en gang var i avisene.

Hils våre avisvenner med at det
nytter lite å telle timer om man skal få noe til
i denne bransjen — Man må VILLE avis.

Vesterålen

Fra nord hilses

Fjell-Ljom

med 90 års jubileet

DAGBLADET
Tromsø



Vi hilser vår kollega på Røros.... HILSEN Nordlandsposten

STØRST I BODØ — ELDST I NORD-NORGE



Vi gratulerer Fjell-Ljom
med 90-års jubileet

Østlendingen

og Østerdalen